

«Jerden paydalaniw ha`m jer kadastrı» kafedrası

Bakalavriat – 5410700- Jer du`ziw ha`m jer kadastrı

4-TOPAR STUDENTI SABIRBAEVA RAYGUL MU`YTENBAEVNANIN`

PİTKERİW QA`NIYGELİK JUMISI

Tema: YURIDIKALIQ SHAXSTIN` KADASTR HU`JJETININ` DU`ZILISI
UZBEKTELEKOM AK KA`RXANASI MISALINDA

Basshi_____ A. DOSNAZAROV

“Jumis ko`rip shig`ildi ha`m qorg`awg`a jiberildi”

«Jerden paydalaniw ha`m jer kadastrı»
kafedrasının` baslıg`ı, a.x.i.k., ag`a
ilimiy xizmetker_____ N.Reymov
«___»_____ 2016_ -jil

«Awil xojalig`i menedjmenti ha`m
zootexniya» fakulteti dekani, v.i.k.,
_____ R.Jumashov
«___»_____ 2016 -jil

M A Z M U N I:

KIRISIW.....	6
I BAP. KADASTR HUJJETLERIN TAYARLAW USHIN NORMATIV HU`JJETLER.....	11
1.1. No'kis qalasının' geografiyalıq jaylasqan orni ha'm ta'biyiy sharayati.....	11
1.2. Kadastr hujjetlerin tayarlaw ushin yuridikalıq xu`jjetleri.....	15
II BAP. KADASTR JUMISLARIN TEXNIKALIQ RASMIYLESTIRIW ..	17
2.1. İmaratlardıń sızımların tayarlaw ha'm bahalaw.....	18
2.2. Topogeodeziyalıq jumislar.....	22
III. BAP. KADASTRLIQ HU`JJETLERDI MA`MLEKETLIK DIZIMNEN O`TKERIW HAQQINDA TU`SINIK.....	26
3.1. Jer uchastkasın, imarat ha'm qurılımalardıń kadastrlıq nomerin qa`liplestiriw ta`rtibi ha'm strukturası.....	37
3.2. Ma`mleketlik kadastrlardı ju`ritiw.....	39
JUWMAQLAW.....	50
PAYDALANILG`AN A`DEBIYATLAR.....	51
INSAN OMIRI QA`WIPSIZLIG'I	52

MINISTRIG`I

Tashkent ma`mleketlik agrar universiteti

No`kis filiali

«Awil xojalig`i menedjmenti ha`m zootexniya» fakulteti

«Jerden paydalaniw ha`m jer kadastrı» kafedrası

«Tastiqaliman»

«Kelisildi»

«Awil xojalig`i menedjmenti ha`m
zootexniya»«Jerden paydalaniw ha`m jer kadastrı»
kafedrası baslıg`ı

fakulteti dekani, ilimiy kenés baslıgı

a.x.i.k.

_____ R.Jumashov

_____ N.Reymov

«___» _____ 2016_ -jil

«___» _____ 2016_ -jil

Tema: YURIDIKALIQ SHAXSTIN' KADASTR HU`JJETININ` DU`ZILISI
UZBEKTELEKOM AK KA`RXANASI MISALINDA
PITKERIW QA`NIYGELIK JUMISI
bag''darlaması

Basshı:

A.Dosnazarov

Orınlawshı:

5410700 -«Jer du`ziw ha`m jer
kadastrı» ta`lim bag`darın
pitkeriwshi 4-qurs studenti
Sabirbaeva Raygul

Tashkent ma'mleketlik agrar universiteti

No'kis filiali

Fakultet - Awil xojalig'i
menedjmenti ha'm zootexniyaKafedra – jerden paydalaniw
ha'm jer kadastrı

«Tastıyqlayman»

Qa'niygelik - 5410700 - Jer
du'ziw ha'm jer kadastrı«Jerden paydalaniw ha'm jer kadastrı»
kafedrası baslıg'ı, awıl xojalig'ı
ilimlerinin' kandidati, ag'a ilimiy
xızmetker

N.B.Reymov

«___» _____ 2016 - jıl

QA'NIYGELIK PITKERIW JUMISIN ORINLAW
USHIN TAPSIRMAStudenttin' atı, fa'milyası – **Sabirbaeva Raygul Mu'ytenbaevna**Joybardın' teması – **Yuridikalıq shaxstın' kadastr hu'jjetinin' du'zilisi Uzbektelekom
AK karxanası mısasında**

Tema № _____ buyırq penen « _____ » _____ 20 _____ tastıyqlang'an.

Orinlang'an PQJ-nı kafedrag'a tapsırıw mu'ddeti 10.06.2016Pitkeriw qa'niygeligi jumısın qorg'aw mu'ddeti « 11-20 » 06.2016 -jıl.PQJ-nı orınlawda paydalanılğ'an mag'liwmatlar ha'm hu'jjetler – « Jer huqıqı »
kitabı, Prezident miynetleri, a'debiyatlar ha'm jer Kodeksi boyınsha islew hu'jjetleri.PQJ jazba bo'liminin' tiykarg'ı quramı – mazmunı, PQJ g'a tapsırma,
bag''darlaması, kirisiw, ta'biyiy, satsiyallıq ha'm ekonomikalıq sharayatlari, joybarlıq
bo'lim, joybardi ekonomikalıq ha'm ekologiyaliq tiykarlaw, insan o'miri qawipsizligi
qag'ıydaları, juwmaqlaw ha'm paydalang'an a'debiyatlar.

PQJ boyınsha ma'sla'ha'tshiler

Bo'lim	Atı, fa'milyası	Tapsırma berildi ku'n, imza	Qabıllandı ku'ni, imza
Ulıwma bo'lim	Dosnazarov A.U	16.12.2015	16.12.2015
Izertlew bo'limi	Dosnazarov A.U	27.02.2016	24.05.2016
O'mir qa'wipsizligi	Utepbergenova V	7.03.2016	28.05.2016
Internet mag'liwmatlar	Bekbergenov B.	22.03.2016	30.05.2016

Tasırma berildi _____ Ilimiy basshı – Dosnazarov A.U

Tapsırmanı qabılladım _____ Student – Sabirbaeva Raygul

Pitkeriw qa'niygelik jumısın orınlawdın'

KALENDARLIQ REJESI

Jumıstın' ataması YURIDIKALIQ SHAXSTIN' KADASTR HU'JJETININ' DU'ZILISI
UZBEKTELEKOM AK KARXANASI MISALINDA

Studenttin' familiyasi, ismi, sharpi - Sabirbaeva Raygul

Jumıstı tapsırıw mu'ddeti « 10 » 06. 2016-jıl

№	Qa'niygelik pitkeriw jumısı bo'limleri	Orınlaw mu'ddeti	Jumıstın' bo'limleri	
			tapsırıldı	orınladı
1	Kirisiw	17.12 26.02	17.12.2015	26.02.2016
2	Kadastr hujjetlerin tayarlaw ushin normativ xu'jjetler	7.03 28.03	7.03.2016	28.03.2016
3	Kadastr hujjetlerin tayarlaw ushin yuridikaliq	29.03 13.04	29.03.2016	13.04.2016
4	No'kis qalasının' geografiyalıq jaylasqan orni ha'm ta'biyiy sharayati	14.04 26.04	14.04.2016	26.04.2016
5	İmaratlardın' sızılmaların tayarlaw ha'm bahalaw. Topogeodeziyalıq jumislar	27.04 3.05	27.04.2016	3.05.2016
6	Jer uchastkasın, imarat ha'm qurılmaların' kadastrlıq nomerin qa'liplestiriw ta`rtibi ha'm strukturası	4.05 10.05	4.05.2016	10.05.2016
7	Ma'mleketlik kadastrlardı ju`ritiw	11.05 17.05	11.05.2016	17.05.2016
8	INSAN O'MIRI QAWIPSIZLIG'I	18.05 21.05	18.05.2016	21.05.2016
9	JUWMAQLAW	22.05 30.05	22.05.2016	30.05.2016
10	PQJ KAFEDRAG'A TAPSIRIW	10.06		

Tapsırma berilgen sa'ne « 14 » 12 .2015-jıl

Basshı , (qolı) _____.

Tapsırmanı orınlawg'a aldım « 14 » 12 .2015-jıl

Student, (qolı) _____.

Kirisiw

Respublikamız g'a'rezsizlikke eriskenen son', barlıq tarawlarda ken' ko'lemli reformalar o'tkeriwge kirisildi. Atap aytqanda, jer resurslarınan na'tiyjeli paydalanıw printsiplerine ayırıqsha itibar qaratıldı. O'zbekistan Respublikasının' Oliy Majlisi ta'repinen 1998-jıl 30-apreldegi I-shaqırıq IX-sessiyasında «Jer kodeksi» nızamlar toplamı qabıl etildi. Usıg'an baylanıslı, jer du'ziw sistemasında o'zgerisler ju'z berdi.

Ma'mleketimiz ta'repinen alıp barılıp atırğ'an sotsial-ekonomikalıq qayta qurıw siyasatı na'tiyjesinde jer qatnasıqların jetilistiriwge, jer resurslarınan o'nimli paydalanıw da'rejesin asırıwg'a qaratılğ'an sha'rt sha'rayatlar jaratıldı. «Jer kodeksi» qag'ıydaların ju'zege shıg'arıw, jerge tiyisli qatnasıqlar tarawında birden-bir siyasattı a'melge asırıw, jer resursların basqarıw strukturasını jetilistiriwdi ta'miyinlew maqsetinde O'zbekistan Respublikası Prezidentinin' 1998-jıl 24-iyuldegi PF 2059-sanlı pa'rmanın orınlaw maqsetinde Awıl ha'm Suw hojalıg'ı Ministrliginin' jer du'ziw ha'm jerlerden paydalanıw basqarması ha'm jerlerden paydalanıwdı qadag'alaw boyınsha ma'mleket inspektsiyası negizinde O'zbekistan Respublikası Jer Resursları Ma'mleketlik komiteti sho'lkemlestirildi.

Onın' tiykgarg'ı wazıypası jer resurslarınan aqılğ'a muwapıq paydalanıwg'a qaratılğ'an birden-bir ma'mleket siyasatın a'melge asırıw, O'zbekistan Respublikası «Jer kodeksi» ha'm jer nızamshılıg'ının' basqa hu'jjetlerine a'mel qılınıwın qadag'alaw, ma'mleket basqarıw organları, yuridikalıq ha'm fizikalıq ta'replerdin' jerlerden paydalanıw, topıraq o'nimdarlıg'ın saqlaw, tiklew ha'm asırıw tarawındag'ı xızmetin muwapıqlastırıwdan ibarat boldı.

2004-jıldın' aqırına kelip, O'zbekistan Respublikasının' Prezidentinin' «Respublika Ma'mleket Basqarıw organları sistemasın jetilistiriw haqqında»g'ı 2003-jıl 9-dekabrdegi PF 3358-sanlı pa'rmanın orınlaw maqsetinde O'zbekistan Respublikası Ministrler Kabineti 2004-jıl 19-oktyabrde 483-sanlı «O'zbekistan Respublikası Jer Resursları, geodeziya, kartografiya ha'm ma'mleket kadastrı Ma'mleketlik komiteti xızmetin sho'lkemlestiriw haqqında»g'ı qararı qabıl etildi.

«Jergeodezkadastr» Ma'mleketlik komiteti Ministrler Kabineti janındag'ı Geodeziya, Kartografiya ha'm Ma'mleket Kadastrı Bas Basqarması ha'm Jer Resursları Ma'mleket komiteti negizinde sho'lkemlestirildi. «Jergeodezkadastr» Ma'mleketlik komiteti jerlerden paydalanıw, jer du'ziw, geodeziya, kartografiya ha'm ma'mleket kadastrı, ko'shpes mu'likke bolg'an huquqlardı ma'mleket diziminen o'tkeriwdi ta'rtipke salıw boyınsha ma'mleket basqarıw organı esaplanadı.

Ha'zirgi ku'nde komitet ta'repinen jan'a ma'mleket koordinatlar sistemasın kirgziwge o'tiw a'melge asırılmaqta. 2007-2011-jıllarda O'zbekistan da aymaqlıq rawajlandırıw birden-bir kompleks strategiyasın qa'liplestiriw ma'mleketlik da'stu'ri tiykarında «Jer geodezkadastr» Ma'mleketlik komiteti Respublikasının' ha'r bir regionında, aymaqlardıń rawajlanıwın analiz etiw ha'm boljaw ushın kartografiya informatsiya resursların qa'liplestiriw imkaniyatın beriwshi geografiyalıq informatsiya sistemasın basqıshpa-basqısh engiziwge qollanıwg'a kiristi. «Jergeodezkadastr» Ma'mleketlik komiteti jer qatnasıqların ta'rtipke salıw tarawında shet ellerdin' ma'mleketlerinin' joybarlarında da aktiv qatnaspaqta.

Ha'zirgi waqıtta respublikamızda du'zilip atırg'an kadastr sisteması elimizdin' awıl xojalıg'ı ha'm xalıq xojalıg'ı tarawında ken'nen qollanıladı.

Respublikamız territoriyasındag'ı jer ha'm ko'shpes mu'lk qatnasları - Qaraqalpaqstan Respublikası jer du'ziw ha'm ko'shpes mu'lk kadastr Ma'mleketlik ka'rxanası (Qaraqalpaqjermu'lkkadastr) ta'repinen a'melge asırıladı. Rayonlarda, Nokis ha'm Taxiataş qalalarında jer du'ziw ha'm ko'shpes mu'lk kadastr Ma'mleketlik ka'rxanalari du'zilip, birgelikte jumıs alıp barıladı.

Qala, rayon territoryasındag'ı imaratlar menen qurılıslar tuwralı tolıq mag'lıwmat alıw maqsetinde usı ko'shpes mu'lk kadastrı ju'rgiziledi.

O'zbekistan Respublikası ha'm Qaraqalpaqstan Respublikasının' tiyisli qararlarına sa'yekes barlıq yuridikalıq ta'repler ha'm paydalanıwshıları bolg'an fizikalıq ta'repler jer ha'm ko'shpes mu'lk iyelerinin' kadastrlıq hu'jjetlerine iye bolıwı sha'rt. Sonın' menen birge kadastr hu'jjetleri ha'm mag'lıwmatları ma'mleketlik basqarıw organları ushın ma'jbu'riy yuridikalıq ku'shke iye bolıp, huquqıy, ekonomikalıq ha'm texnikalıq mag'lıwmatlardın' birlemshi tiykarı sıpatında qabıl etiliwi tiyis.

Kadastr mag'lıwmatları ma'mleketimizdin' huquqıy, ekonomikalıq, siyasiy, xojalıq ju'rgızıw, statistika ha'm jobalaw tarawları menen bir qatarda, birinshi gezekte salıq to'lemleri mug'darın anıqlawda xızmet etedi. Sonlıqtan da kadastr sistemasının' duziliwine Respublikamızdag'ı salıq dizimide ma'pdar bolıwı kerek.

Solay etip, jer ha'm ko'shpes mu'lk qatnasıqları, conın' ishinde iyelik etiw, puxaralıq huquqıy bitimlerin a'melge asırıw, satıw ha'm satıp alıw, sawg'a etiw, miyras, girewge qoyıw ha'm salıq o'ndırıw ha'm tag'ı basqa yuridikalıq prosesslerde kadastr hu'jjetleri iyelik etiw ha'm paydalanıw huquqın tastıyqlawshı tiykarg'ı hu'jjet bolıp esaplanadı.

Jer ha'm ko'shpes mu'lk kadastrlarının' basqada ma'mleketlik ha'm tarawlıq kadastrlar bolıp, olar tuwralı usı qollanbanın' tiyisli bo'liminde anıq mag'lıwmatlar berilgen.

Bazar ekonomikası sha'rayatında jer ha'm ko'shpes mu'lk qatnasıqları a'hmiyetli ma'seleler bolıp esaplanadı. Sonlıqtan da elimizde kadastr sistemasın rawajlandırıwǵa ayrıqsha itibar berilmekte.

“Ma'mleketlik kadastrlar tuwralı” nızam 2000-jıl 15-dekabrde qollang'an ha'm ha'zirgi ku'nde ol o'z ku'shine en'ip, a'melge asırılmaqta. Ol 18-statyadan turadı. Bul nızamnın' maqseti-ma'mleketlik kadastrlardın' ju'rgızıw kadastrlıq mag'lıwmatlardı toplaw ha'm olardan paydalanıw tarawlarındag'ı qatnaslardı ta'rtipke salıw bolıp esaplanadı. Ma'mleketlik kadastrdın' bir sisteması quramına kiretu'g'in ma'mleketlik kadastrlardın' mag'lıwmatların berıw usı jumıslardı kadastrlardın' bir sistemasının' quramına

To'mendegiler kiredi:

- 1) Ma'mleketlik jer kadastrı.
- 2) Paydalı qazılmalar ka'nlerinin' ma'mleketlik kadastrı.
- 3) Ma'mleketlik suw kadastrı.
- 4) Ma'mleketlik tog'ay kadastrı
- 5) O'simlikler du'n'yası Obektlerinin' ma'mleketlik kadastrı.
- 6) Haywanlar du'n'yası obektlerinin' ma'mleketlik kadastrı.

- 7) Ayriqsha korg'alatug'in ta'biyg'iy aymaqlardın' ma'mleketlik kadsatrı.
- 8) Imaratlar menen qurılıslardın' ma'mleketlik kadastrı.
- 9) Qala qurılısının' ma'mleketlik kadastrı.
- 10) Hidro texnikalıq qurılıslardın' ma'mleketlik kadastrı.
- 11) Tariyxıy ha'm ma'deniy esteliklerdin' ma'mleketlik kadastrı.
- 12) Avtomobil jollarının' ma'mleketlik kadastrı.
- 13) Temir jollarının' ma'mleketlik kadastrı.
- 14) Transport trubalarınin' ma'mleketlik kadastrı.
- 15) Baylanıs obektlerinin' ma'mleketlik kadastrı.
- 16) Energetika obektlerinin' ma'mleketlik kadastrı.
- 17) Islep shıg'arıw ha'm paydalanıw shıg'ındılardıń ko'mip taslaw orınlarınin' ma'mleketlik kadastrı.
- 18) Tabiyg'iy qa'o'ipi joqarı bolg'an orınlardıń ma'mleketlik kadastrı.
- 19) Texnogen qa'o'ipi joqarı bolg'an orınlardıń ma'mleketlik kadastrı.
- 20) Kartografiya-geodeziya ma'mleketlik kadastrı.
- 21) Aymaqlardıń ma'mleketlik kadastrı.

«Ma'mleketlik jer kadastrı haqqında» g'i nizamnin' 3-ba'ntine muwapiq Ma'mleketlik jer kadastrı Ma'mleketlik kadastrdin' birden bir sistemasinin' tiykarg'i qurami esaplanıp, ol jerlerdin' ta'biyiy, xojaliq, huqiqiy rejimi, kategoriyalari, sapaliq qa'siyetleri ha'm bahasi, jer uchastkalarinin' orni ha'm o'lshepleri, olarda jerden paydalaniwshilar, ijarashilar ha'm mu'lkdarlar arasındag'i bo'listiriliwi haqqındag'i mag'liwmatlar ha'mde hu'jjetler sistemasinan ibarat. Ma'mleketlik jer kadastrı jer uchastkalarina bolg'an huqiqlardi Ma'mleketlik dizimnen o'tkeriwde a'melge asiriw menen bir qatarda mug'dar ha'm sapasin esapqa aliwdi, topiraq bonitirovkasi, jerlerdin' mug'darin, sonin' menen birge jer kadastrina tiyisli informatsiyalardi bir sistemag'a saliw, saqlaniw ha'm jan'alap bariwdi o'z ishine aladi.

Ma'mleketlik jer kadastrı jer mu'na'sibetlerin ta'rtipke saliw, jerden aqilg'a muwapiq paydalaniw ha'm oni qorg'aw, jer du'ziwdi sho'lkemlestiriw, jer ushin to'lenetug'in haqi mug'darlarin tiykarlaw, xojaliq jumisina baha beriw maqsetinde O'zbekstan Respublikasi ha'm Ministrler ken'esi, jergilikli Ma'mleketlik ha'kimiyat

organlari, ma'pdar yuridikaliq ha'm fizikaliq shaxslardi jer haqqindag'i mag'liwmatlar menen ta'miynlewge mo'lsherlengen.

Ma'mleketlik jer kadastrinin' mag'liwmatlarina jerlerden paydalaniw ha'm olardi qorg'awda, jer uchaskalarin beriw (realizatsiya qiliw) ha'm olardi qaytarip aliwda, jer ushin to'lenetug'in haqi mug'darlarin belgilewde, jer du'ziw jumislarin o'tkeriwde, xojaliq jumisina baha beriw ha'mde jerden paydalaniw ha'm olardi qorg'aw haqqindag'i basqada ila'jlardi a'melge asiriwda ma'jbu'riy ta'rtpite a'melge asiriladi.

Ma'mleketlik jer kadastr respublika ushin birden bir sistema tiykarinda Ma'mleket byudjeti qa'rejetleri esabinan Ma'mleketlik kadastr ha'm jer du'ziw Ma'mleketlik ka'rxanalari ta'repinen ju'rgiziledi.

Ma'mleketlik jer kadastrin ju'rgiziw topografiyaliq – geozeziya, kartografiya, topiraq, agroximiya, geobotanika ha'm basqa bag'darlarda tekseriw ha'm izertlewler alip bariw, jerlerdi esapqa aliw ha'm olarg'a baha beriw, jerden paydalaniw ha'm ijarashilardin', jer iyelerinin' jer uchaskalarina bolg'an huqiqlarin dizimge aliw menen ta'miynlenedi.

HUJJETLER

1.1. No'kis qalasının' geografiyalıq jaylasqan orni ha'm ta'biyiy sharayati

No'kis qalası Qaraqalpaqstan Respublikasının' ekonomikalıq, siyasiy, ma'deniy h'a'm administrativlik orayı. Ol 420271 arqa ken'likte h'a'm 590511 shıg'ıs ken'likte A'miwda'ryanın' on' jag'asında jaylasqan.

No'kis qalası ju'da' qolaylı geografiyalıq orında, O'zbekstan respublikasının' arqabatısında, Qaraqalpaqstan Respublikasının' oraylıq bo'liminde jaylasqan. Qala arqalı u'lken magistral Qızketken kanalı, qubla-batısında A'miwda'rya da'ryası ag'ıp o'tedi.

Qala Tashkent qalasınan arqada 1240 km, Moynaq qalasınan 220 km, To'rtku'l qalasınan 180 km qashıqlıqta bolıp, ten'iz qa'ddinen 74 m. ba'lentlikte jaylasqan. Qala aymag'ı No'kis rayonının' O'rnek, No'kis xojalıqları, A'miwda'rya rayonının' Berdaq xojalıqlarının' jerleri menen shegaralasadı, eni 7 km ge jaqın tar polosada jaylasqan. Qalanın' jer maydanı 221 kv. km, xalqının' sanı 289,0 (2013-j. 1-yanvar) min' adam. No'kis qalası 1932 jıl 1-aprelden baslap Qaraqalpaqstan Respublikasının' paytaxtı bolıp belgilengen. No'kis qalası Respublikanın' ekonomikalıq, siyasiy h'a'm ma'deniy orayı bolıp esaplanadı. No'kis Respublikamızdın' da'l ortalıg'ında bolıp, basqa rayonlar h'a'm G'MDA qalaları menen transport boyınsha baylanısıwına qolaylı orında jaylasqan. No'kis qısqa waqıttın' ishinde kishigirim qaladan Qaraqalpaqstannın' h'a'zirgi iri sanaat, ma'deniyat h'a'm ilim orayına aylandı.

Ekinshi du'nya ju'zilik urıs Qaraqalpaqstan h'a'm No'kis qalasının' rawajlanıwına biraz irkilis jasadı. No'kis qalası urıstan keyingi jıllarda tez o'sip kete almadı, sebebi to'mendegi mashqalalar kesent berdi:

- sanaat ka'rxanalarında kadrlardın' jetispewshiligi h'a'm awıl jaslarının' bilim da'rejesinin' to'men bolıwı.
- o'ndiris orınları ushın shiyki zattın', awısıq bo'leklerdin' jetispewshiligi h'.t.b. ta'sirinde.

Bul qıyınshılıqlarg'a qaramastan Qaraqalpaqstan respublikası, a'sirese No'kis qalası tez pa't penen o'sti. Ko'plegen sanaat ka'rxanaları jergilikli shiyki zat dereklerine qaratıldı h'a'm xalıqqa kerekli tutınıw buyımların islep shıg'arıw ka'rxanaları rawajlandı.

Usınday g'alaba xalıqtın' ko'teriliwi na'tiyjesinde o'ndiris ku'shlerinin' alg'a ilgerlewi, No'kis qalasının' u'lken o'ndiris h'a'm ma'deniy orayına aylandı h'a'm ulıwma respublika ekonomikalıq jaqtan bekkemlendi.

Klimatı.

No'kis qalası eki u'lken sho'listan, shıg'ısta Qızılqum h'a'm batista Qaraqum sho'lleri aralıg'ında jaylasqan bolıp, klimatı keskin kontinental bolıp, jazı ıssı, qurg'aq, qısı qısqa mu'ddette suwıq boladı. En' to'men temperatura -32 C, al joqarı temperatura +27; +40 C h'a'm onnanda joqarı boladı. Jawın-shashın qıs h'a'm ba'h'a'r ma'wsimlerinde jawadı, jılına ortasha 80-110 mm a'tirapında tu'sedi. Sol sebepli qala h'a'm qala a'tirapında ıssılıqtı su'yiwshi awıl-xojalıq daqılların o'ndiriw h'a'm dekarativ ag'ashlardı otırg'ızıw mu'mkinshiligin beredi. Jaz aylarında sho'l klimatının' ta'siri h'awanın' ıg'allanıw da'rejesin, jawın-shashının' kemeyiwine, qurg'aqshılıq protsessinin' h'a'wij alıwına alıp keledi.

Qıs u'sh ay dawamında ku'n nurının' az bolıwı, usı mezgilde bultlı waqıttın' ko'p bolıwına baylanıslı. Qalg'an 9 ay dawamında (mart-noyabr) ku'n nurının' uzayıwı mug'darınan ko'birek bolıp, al iyulde 94 % ke jetedi. Ulıwma bir jılda quyashsız ku'nlerdin' sanı ortasha 55-57 ku'ndi quraydı, al jaz aylarında (iyun-sentyabr) quyashsız ku'nler bolmaydı.

Topırag'ı.

No'kis qalası aymag'ında Qaraqalpaqstan Respublikası topırag'ı sıyaqlı sho'l sharayatına iykemlesken h'a'r qıylı topıraq tu'rlerin ushıratamız. Bulardan en' ko'p tarqalg'anları allyuvial topıraq, otlaqlı-taqır topıraq, shorlı topıraq h'a'm adamlardın' miynet iskerligi menen o'zgergen ma'deniy topıraqlar ken' tarqalg'an.

No'kis qalasında o'simlik h'a'm h'aywanat du'nyasının' sho'l zonası ta'biyiy sharayatına iykemlesken tu'rleri jasaydı. Son'g'ı jıllardag'ı texnikalıq progress h'a'm qurılıs jumıslarının' ken' masshtabda o'ris alıwı qalanın' ta'biyiy sha'rayatın tu'pten o'zgartip texnogen landshafttı ju'zege keltirmekte. Sonın' menen birge h'a'zirgi ku'ndegi h'awanın', suwdın', jerdin' h'a'dden tısqarı pataslanıwı da qalanın' ta'biyiy sharayatına kerı ta'sirin tiygizip atır.

Massivtin' sotsiallıq sharayatlarının' jag'dayı

Qaladag'ı ko'plep sanaat ka'rxanalari islep shig'arip atirg'an o'nimlar jergilikli za'ru'rliklerdi toliq qanaatlandiradi, eksportqa jiberilip atirg'an o'nimlar mug'dari artip barmaqta. No'kiste tayarlanip atirg'an bir neshe tu'rdegi sanaat o'nimlerine sirt ellerde talap ku'shli.

Ha'zirgi waqitta No'kiste barliq talaplarga juwap beretug'in transport tarmag'ı qaliplesken. Barliq avtoka'rxanalar zamanago'y markadag'ı avtomobiller menen ta'miynlengen. A'sirese, qalalar araliq qatnas tez rawajlanbaqta. Qalada awıl xojalig'ı o'nimlerin qayta islewshi ka'rxanalar sanı artip barmaqta. Qayta islew ka'rxanalarında tayarlanip, qadag'alanip atirg'an tu'rli azıq-awqat o'nimleri h'a'm basqalar tutınıwshılardıń mu'ta'jin toliq qanaatlandırmaqta.

No'kis qalası aymag'ında Qaraqalpaqstan Respublikası topırag'ı sıyaqlı sho'l sharayatına iykemlesken h'a'r qıylı topıraq tu'rlerin ushıratamız. Bulardan en' ko'p tarqalg'anları allyuvial topıraq, otlaqlı-taqır topıraq, shorlı topıraq h'a'm adamlardıń miynet iskerligi menen o'zgergen ma'deniy topıraqlar ken' tarqalg'an.

No'kis qalasında o'simlik h'a'm h'aywanat du'nyasının' sho'l zonası ta'biyiy sharayatına iykemlesken tu'rleri jasaydı. Son'g'ı jıllardag'ı texnikalıq progress h'a'm qurılıs jumıslarının' ken' masshtabda o'ris alıwı qalanın' ta'biyiy sha'rayatın tu'pten o'zgartip texnogen landshafttı ju'zege keltirmekte. Sonın' menen birge h'a'zirgi ku'ndegi h'awanın', suwdın', jerdin' h'a'dden tısqarı pataslanıwı da qalanın' ta'biyiy sharayatına kerı ta'sirin tiygizip atır.

Qaladag'ı ko'plep sanaat ka'rxanalari islep shig'arip atirg'an o'nimlar jergilikli za'ru'rliklerdi toliq qanaatlandiradi, eksportqa jiberilip atirg'an o'nimlar mug'dari artip barmaqta. No'kiste tayarlanip atirg'an bir neshe tu'rdegi sanaat o'nimlerine sirt ellerde talap ku'shli.

Ha'zirgi waqitta No'kiste barliq talaplarga juwap beretug'in transport tarmag'ı qaliplesken. Barliq avtoka'rxanalar zamanago'y markadag'ı avtomobiller menen ta'miynlengen. A'sirese, qalalar araliq qatnas tez rawajlanbaqta.

Sotsiallıq sala mudamı dıqqat-itibarda. Xalıq barliq qolaylıqlarg'a iye turaq jaylarda jasaydı. Ha'kimshilik h'a'm turaq jay imratları sapalı ishimlik suwı h'a'm ta'biy ga'z benen toliq ta'miynlengen. Ishki xızmetkerlerdin' da'ramatı artip barmaqta. Kem

ta'miynlengen shan'araqlar sotsialliq jaqtan qorg'aladı. jumıssızlardı is penen ta'miynlew boyınsha belgilengen reje tiykarında jumıs alıp barlımaқта.

Xalıqqa sawda, ma'deniy turmıs xızmetin ko'rsetiw jıl sayın jaqsılanıp atır. Salamat-a'wlattı ta'rbiyalawg'a en' a'h'miyetli ma'selelerdin' biri sıpatında qaralmaқта. «Qaraqalpaqstan Respublikası ma'mlektimiz h'a'm ja'miyetimiz turmısında ayırıqsha, basqa regionlar menen salıstırıp bolmaytug'ın orındı iyeleydi», dep atap o'tken edi, Prezidentimiz İslam Karimov. Usı ko'z qarastan, tek h'a'zirgi da'wirdi esapqa alıp g'ana emes, al Qaraqalpaqstannın' uzaq keleshegin rejelestiriwde de biz bul ma'selege ayırıqsha a'h'miyet beriwimiz za'ru'r. Biz bunı O'zbekstannın' ja'miyetlik qurılısın reformalaw boyınsha ma'mleketlik siyasatın a'melge asırıwdı da umıtpawımız kerek.

Qaraqalpaqstan Respublikası paytaxtı No'kis qalasının' zamanago'y, siyasiy, ekonomikalıq jaqtan rawajlang'an da'wiri onın' ma'deniy h'a'm ilim orayı sıpatındag'ı infrastrukturası son'g'ı on jıl ishinde qa'liplesti. Bu'gingi ku'ni qalanın' ko'rkine ko'rik bag'ishlap turg'an imaratlar g'a'rezsizlik jıllarında bina' etildi, yaki zamanago'y usılda qayta rekonstruksiyalandı.

No'kis qalasının' sotsial-ekonomikalıq jag'dayların jaqsılaw maqsetinde qalada h'a'r qıylı o'ndiris obektlerin qurıw u'lken a'h'miyetke iye boldı. 1991-2000-jılları sotsiallıq tarawda u'lken sapalı o'zgerisler iske asırıldı. Tu'yemoyın magistralı Qaraqalpaqstannın' awıllarına 1717,3 km.lik xojalıq aralıq suw qubırları tarmaqları o'tkizildi. Xalıqtın' suwg'a bolg'an mu'ta'jliginin' 93%-in qanaatlandıradı. No'kiste usı jılları 16,3 km kanalizatsiya tarawı ken'eytildi h'a'm 3106,2 km.lik gaz tarmaqları o'tkizildi. No'kis qalasına gaz tarmaqları arqalı ta'biyiy gaz jetistirip beriw 100% ke jetkizildi. 1985-1986-jıllar ishinde qurıl'g'an ko'plegen sanaat ka'rxanaları paydalanıwg'a berilgen edi. Usınnan burıng'ı az mug'darda islep turg'an remontlaw ka'rxanaları h'a'zirge kelip qa'niygelesken u'lken ka'rxana bolıp ashıldı. Kishi ag'ash ustaxanalarınan u'lken No'kis mebel fabrikası bolıp qa'liplesti h'a'm jan'a un zavodı iske tu'sti. Qalanın' ishinde 60 o'ndiris, 18 transport h'a'm 64 qurılıs ka'rxanaları qurıldı. Solar menen bir qatarda h'a'zirgi waqıtta 460 sanaat ka'rxanaları, 207 qurılıs ka'rxanaları, 400 sawda-satıq, ja'nede 144 h'.t.b. obektler is alıp barmaқта.

Xalıqtın' materiallıq abadanlıg'ın arttırıwda ja'miyetlik tutınıw fondı - sotsiallıq ta'miyinlew, xalıqqa meditsinalıq xızmet ko'rsetiw, xalıq bilimlendiriw h'a'm basqa tarawlar en' a'h'miyetli rol atqaradı.

Ulıwmalastırıp aytqanda, No'kis qalası o'zinin' rawajlanıw etaplarında xalıqtın' sotsial-ekonomikalıq rawajlanıwının' baslı o'zgesheliklerin qamtıydı. G'a'rezsizlik h'a'm bazar ekonomikası da'wirinde de respublikamızdın' ekonomikasında o'zinin' funksiyasın ja'nede bekkemledi.

1.1. Kadastr jumısların tayarlaw ushın yuridikalıq hu'jjetler toplamı.

Jer uchastkası, imarat yamasa qurılmalar dı ma'mleketlik dizimnen o'tkerıwde nızam boyınsha tastıyıqlang'an normativ hu'jjetler arqalı a'melge asırıladı.

Bul normativ hu'jjetler mısıl retinde to'mendegilerden ibarat boladı:

-Jer uchastkası ushın qala yamasa rayon Ha'kiminin' jer ajratıw haqqındag'ı qararı menen tastıyıqlag'an sol jer uchastkasının' jaylasıw sızılması.

-Usı jerde jaylasqan imaratlardı paydalanıwg'a ma'mleketlik komissiya ta'repinen du'zilgen ha'm bul aktti tastıyıqlag'an qala yamasa rayon ha'kiminin' qararı.

-Imarat ha'm qurılmalar dı bir mu'lk iyesinen ekinshi shaxsqa o'tkerıw haqqındag'ı aldısatdı sha'rtnama.

- Ma'mleketlik mu'lk komitetinin' ma'mleketlik orderi.

- Kim-ziyat sawdası arqalı satıp alıng'an sha'rtnama.

- Ministrler ken'esi ta'repinen berilgen biylik.

- Sud organı ta'repinen shıg'arılğ'an biylik

- Imaratlardı biypul berıw shartnaması h.t.b.

No'kis qalasi 28-sanli O'rnekk MPJ Turtkul guzari 38 jayda jaylasqan Uzbektelekom AK karxanası du'ka'n imaratına kadastrlıq jumısların tayarlaw ushın yuridikalıq hu'jjetler.

No'kis qalasi 28-sanli O'rnekk MPJ To'rtko'l guzari 38 jayda jaylasqan Uzbektelekom AK karxanası du'ka'n imarati jer uchastkasına bolg'an huquqı 06. 06. 2002 jıl № 1630 (0011617) - sanli Qaraqalpaqstan Respublikası ma'mleketlik mu'likin basqariw ma'mleketlik Komitetinin' orderi ha'm Uzbektelekom AK karxanasının' 31. 07. 2014 jılǵı № 225 sanli bu'yrig'i menen berilgen.

Ta'biyiy resurslar ishinde jer u'lken a'hmiyetke iye. Usı maydannın' 90% ne jaqın ma'mleket ta'repinen iyelik etiw ha'm paydalanıw maqsetinde ha'r qıylı ka'rxana ha'm sho'lkemlerge bekitilip berilgen. Olar usı maydanlarda o'z xojalıq iskerligin a'melge asıradı.

O'zbekistan Respublikası «Jer kodeksi»nin 15-statyasına muwapıq ma'mleket jer kadastrı jerlerdin' ta'biyiy, xojalıq huquqıy ta'rtibi, olardın' tipleri, sapa ko'rsetkishleri ha'm mug'darı, jer uchastkalarının' jaylasqan ornı ha'm o'lshepleri, jerlerdi jer uchastkaları Mu'lkdarlarına jer iyelerine, ha'm jerden paydalanıwshılarg'a bo'listiriw haqqındag'ı za'rur, isenimli mag'lıwmatlar xa'm hujjetler sistemasınan ibarat. Ma'mleket jer kadastrı jer qatnasıqların ta'rtipke salıw jerden aqılǵa muwapıq paydalanıw ha'm onı qorg'aw, jer du'ziw jumısların sho'lkemlestiriw, jer du'ziw, jer ushın to'lenetug'ın haqı mug'darların tiykarlaw, xojalıq iskerligine baha beriw maqsetinde O'zbekistan Respublikası Ministrler Kabineti, jergilikli ma'mleketlik ha'kimiyat organların, ma'pdar yuridikalıq ha'm fizikalıq shaxslardı jer haqqındag'ı mag'lıwmatlar menen ta'miynlewge mo'lsheplengen. Ma'mleketlik jer kadastrı u'lken xalıq xojalıq a'hmiyetine iye.

II- bo'lim: Kadastr jumislarin texnikaliq ra'smiyestiriv ha'm sho'lkemlestiriv.

Kadastrliq ob'ektlardi sapaliq bahalaw ta'biyiy ha'm fizikaliq xarakteristika tiykarinda a'melge asiriladi.

Kadastrliq ob'ektlardin' qunliq bahasi belgilengen nizam tiykarinda belgilengen ta'rtipte esapqa alinadi

Kadastrliq dokumentasiya kadastrliq dokumentasiyanin' tiykarg'i tu'rlerine mu'lklik ha'm kadastrliq ob'ektke huquqtı tasıyqlawshi dokumentler kiredi. Olar ob'ekttin kadastrliq isi, kadastrliq karta (plan), kadastrliq kitap, kadastrliq ob'ekttin jag'dayi haqqında esabatı.

Kadastrliq is hu'jjeti, kadastrliq su'wretleniw ma'teriyallarınan ha'm mag'liwmatlardın', texnikaliq ha'm isleniwlerden, kadastrliq ob'ekttin'' sapaliq ha'm qu'nliq bahasınan, kadastrliq ob'ektti ma'mleketlik dizimge esapqa alıw esabınan turadı. Kadastrliq karta (plan) kadastrliq ob'ekttin'' jaylasıw ornın, onın' shegarasın, zonasın, sanlıq ha'm sapaliq xakteri-stikasın belgilewshi grafikaliq hu'jjeti ol qag'azda du'ziledi.

Kadastrliq kitap kadastrliq ob'ekttin'' esapqa alınıwın ha'm registra-siyasının' tiykarg'i dokumenti bolıp ishine geografıyalıq awhalı huquqiy kadastrliq ob'ekttin'' statusı, sanlıq ha'm sapaliq xarakteristika ha'm bahası haqqındag'i mag'liwmatlardı qamtıydı.

Kadastrliq ob'ekt jag'dayi haqqındag'i esabat ma'mleketlik kadastr tu'ri boyınsha belgilengen ta'rtipte du'zilip, kadastrliq ob'ekttin'' sanlıq ha'm sapası haqqındag'i mag'liwmatlardı qamtıp, bo'lek territoriyalar ha'm O'zbekstan Respublikası boyınsha bahalaw ko'rsetiledi.

Ma'mleketlik hu'kimetke ma'mleketlik kadastr mag'liwmatları pulsız beriledi, ol basqa yuridikalıq ha'm fizikaliq ta'replerge belgilengen ta'rtiptegi to'lemler arqalı. Ma'mleketlik kadastr mag'liwmatları sır saqlanıp nizam tiykarında ta'rtiplestirilgen.

2.1- İmaratlardın' sızılmaların tayarlaw ha'm bahasın anıqlaw.

İmarat ha'm qurılıstın' texnik jag'dayın anıqlawda KMK 2.01.16-97 «Turaq jay ha'm imaratlardın' fizikalıq tozıwın bahalaw qag'ıydaları» GKKNP-18-037-00 «İmarat ha'm qurılıslardın' fizikalıq ha'm funksional tozıwın anıqlaw usılı» normativ hu'jjetlerine a'mel qılıw usınıladı.

Fizikalıq tozıw degende imarattı qurıwda isletilgen ma'teriallardın' da'slepki sıpatlarının' kemeyiwi tu'siniledi.

İmarattın' fizikalıq tozıw prosentini, onın' konstruktiv elementlerin ko'zden o'tkeriw mu'mkinligi yamasa mu'mkin emesligine qarap, texnik jag'dayının' belgileri boyınsha belgilenedi yamasa xızmet mu'ddeti boyınsha esaplap shıg'ıladı.

İmarattın' texnik jag'dayın anıqlaw onı texnik ta'riplew menen bir waqıtta a'melge asırıladı. Bunda ko'zden o'tkeriw mu'mkin bolg'an bo'leklerdin' texnik jag'dayına (fizikalıq tozıwıg'a) tiyisli belgileri anıqlanadı.

İmarat ayırım konstruksiyalarının' texnik jag'dayına tiyisli sırtqı belgiler boyınsha joqarıda ko'rsetilgen qollanbalar talaplarına muwapıq olardın' fizikalıq tozıwı, keyinala pu'tkil imarattın' tozıwı anıqlanadı. İmarattın' fizikalıq tozıwı prosentini anıqlaw esap-sanaq boyınsha, bul imarat konstruktiv elementlerinin' tiyisli bahalaw normativinde ko'rsetilgen salıstırma salmaqların qollag'an halda a'melge asırıladı. Atap o'tilgen qag'ıydalar tablisalardan tan'lap aling'an ha'r bir konstruktiv element boyınsha tozıw prosentini defektlerge qarap, usı elementtin' salıstırma salma-g'ına ko'beytiriledi. Na'tijede ayırım konstruktiv elementlerdin' pu'tkil imaratqa salıstırmalı fizikalıq tozıwın alamız. Ha'r bir element boyınsha aling'an na'tiyjelerdi qosıp, pu'tkil imarattın' fizikalıq tozıwı anıqlanadı. Ko'zden o'tkeriw imkanı bolmag'an qurılıslardın' fizikalıq tozıw payızını xızmet mu'ddetleri boyınsha anıqlanadı.

Salıqqa tartıw ushın bahalaw ob'ektleri paydalanıwg'a qabıl qılınğ'an ha'm jergilikli jer du'zıw ha'm ko'shpes mu'lk kadastrı xızmetlerinde dizimnen o'tkerilgen, yuridikalıq yamasa fizikalıq shaxsqa mu'lk huquqı menen tiyisli bolg'an turaq jay bolmag'an imarat ha'm bolmag'an imarat ha'm qurılıslar, uy-jaylar, kvartiralar, bag'shılıq

ha'm ju'zimshilik shirketleri ag'zalarinin' bag'' uyleri, garajlar ha'm baska imaratlar ha'm qurılıslardan ibarat.

Imaratlar ha'm qurılıslar olardı qu'riw waqtında ha'm olar qurılǵ'an jıl dawamında iyesiz, tu'rli sebeblerge ko're jergilikli ma'mleketlik ha'kimiyatı organlarinin' qararlari boyınsha bunnan keyin paydalanıw ushın jaramsız dep tabılǵ'an imaratlar ha'm qurılıslar salıqqa tartıw maqsetlerinde bahalanbaydı.

Puxaralar ta'repinen o'zbasımshalıq penen qurılǵ'an ha'm paydalanılıp atırǵ'an imaratlar-da salıqqa tartıw maqsetlerinde bahalanıwı lazım, bunda sol ta'rizli imaratlar boyınsha salıqtın' to'leniwi mu'lk barısında tek salıq ma'jburiyatlarınan tısqarı basqa huquqtı bermeydi.

Yuridikalıq ha'm fizikalıq shaxslarg'a mu'lk huquqında tiyisli bolǵ'an imarat ha'm qurılıslardı bahalaw ha'm qayta bahalaw isleri yuridikalıq ha'm fizikalıq shaxslar mu'lkinin' bahalaw, qayta bahalaw payıtındag'ı qayta islep shıǵ'arıw yamasa ornın basıw bahasın (tiklenıw bahasın) salıqqa tartıw yamasa ko'rilgen zıyan ha'm jog'altıwlardın' ornın qaplaw ushın anıqlaw maqsetlerinde islenedi.

Imarat ha'm qurılıstın' qayta islep shıǵ'arıw yaki ornın basıw bahasın (tiklenıw yamasa inventarizasiya bahasın) anıqlaw isi kadastr xızmetinin' qa'niygesi (ko'shpes mu'lkti bahalaw huquqın berıwshi sertifikatg'a iye bolǵ'an) ta'repinen yuridikalıq ha'm fizikalıq shaxslar mu'lkin salıqqa tartıw maqseti-nde ju'rgiziledi.

Imarat ha'm qurılıslardıń qayta islep shıǵ'arıw yamasa ornın basıw bahasın anıqlawda, za'ru'r hallarda belgilengen ta'rtipte ekspertiza o'tkeriliw mu'mkin.

Imarat ha'm qurılıslarının' qayta islep shıǵ'arıw yaki ornın basıw bahası imarat ha'm qurılmalar tiklenıw bahasın yahlıtlang'an ko'rsetkishler toplamları yaki imarat ha'm qurılmalar qurılısına anıq joba-smeta hu'jjetleri boyınsha 1 m3 yamasa 1 m2 o'lshew birliginin' bahasınan kelip shıqqan halda anıqlanadı.

Imarat ha'm qurılıslardı bahalaw, qayta bahalaw islerin o'tkerıwde bahalawg'a tiyisli nızam hu'jjetleri talaplarına muwapıq keliwshi belgilengen ta'rtip boyınsha bahalaw tuwrısında esabat du'ziledi.

Imaratlardın' sızılma xa'm baxasın tayarlawda tomendegi tastıyıqlang'an qollanba ha'm ko'rsetpelerge tiykarında kadastrlıq hu'jjetler tayarlanadı.

I. ULIWMA MAG'LIWMATLAR:

1. Ob'ekt ataması _____ Du'ka'n imarati _____
2. Joqari turiwshi organlar _____ --- _____
3. Ob'ekt is bag'dari _____ Sawda _____
4. Mu'lk iyesi _____ Uzbektelekom AK karxanası _____
5. Payshılar (eger bolsa) _____ joq _____
6. Kim balansında _____ Uzbektelekom AK karxanası _____
7. Ob'ektten paydalanıwshi _____ Uzbektelekom AK karxanası _____

II. XUQUQ TASTIYIQLAWSHI MAG'LIWMATLAR

Jer uchastkası, imaratqa (qurılma) bolg'an xuquqtı belgilewshi yamasa sheklewshi tiykarg'ı xu'jjetleri:

Jer uchastkasına:

1. Xuquqın tástıyıqlawshı xu'jjet (tu'ri, nomeri, kim xa'm qashan bergeni)
Nokis qala Xa'kiminin' 16.11.2004-jildag'i № 145/11-12 sanli qarari _____
- a) huquq tu'ri _____ mudamı paydalanıw _____ paydalanıw waqtı _____ sheklenbegen _____
- 6) ajratılğan maydan kv.m _____ 70.29 _____ tiykarg'ı maydan kv.m. _____ 70.29 _____
2. sheklew xaqqında mag'liwmat _____ joq _____

Imarat xa'm qurılmalarga:

1. Xuquqın tástıyıqlawshı xu'jjet (tu'ri, nomeri, kim xa'm qashan bergeni)
06. 06. 2002 jil № 1630 (0011617) - sanli Qaraqalpaqstan Respublikası ma'mleketlik mu'likin basqariw ma'mleketlik Komitetinin' orderi ha'm Uzbektelekom AK karxanasinin' 31. 07. 2014 jilg'i № 225 sanli bu'yrig'i _____

- Ob'ekt is bag'dari: xu'jjet boyınsha _____ Sawda _____
tiykarında _____ Sawda _____

3. sheklew xaqqında mag'liwmat _____ joq _____

III. QARJI - EKONOMIKALIQ MAG'LIWMATLAR.

1. 1991-j baxadag'ı tikleniu baxası _____ Tiykar _____
GKKINP-18-013-04 toplamı _____
2. Balans baxası _____ 4512746.69 sum _____
3. Ustav korına kirgiziu xaqqında mag'liwmat _____ --- _____
4. Investisiya xaqqında mag'liwmat _____ --- _____
5. Aldı-satdı shartnama boyınsha baxası _____

IV. JOYBAR MAG'LIWMATLARI.

1. Joybardı arxitektura xızmeti menen kelisim _____ kelisildi _____
2. Ob'ektin' joybar boyınsha atı _____ Du'ka'n imarati _____
3. Ob'ektin' bag'dari xa'm kuwatlılıg'ı _____
4. Joybarlawshı-ka'rxana _____ --- _____
5. Smetatalıq baxası _____

V. QURILIS MAG'LIWMATLARI.

1. Ob'ektti paydalanıwga qabıllaw aktı (sa'ne, nomer) _____
2. Qurılğan jılı: baslanıwı _____ tamamlanıwı _____ 1983 j _____
3. Orınlawshı karxana: _____ konstruksiya tipi _____ tas gerbish _____
4. Konstruksiya tu'ri _____ tiykarg'ı diywalları t/k _____
5. Kabat sanı _____ 1 (bir) _____ 6. Jer silkinıwge shıdamlılıg'ı _____ 6 _____ ball.
6. Ob'ektin' tiykarg'ı baxası _____

VI. OLSHEM MAG'LIWMATLARI.

1. Imaratlar sanı _____ 1 (bir) _____
1. Tiykarg'ı xanalar sanı _____ 2 (eki) _____
2. Uliwma maydanı kv. m _____ 70,29 _____ paydalanıw maydanı kv. m _____ 60,98 _____
Xu'jjet boyınsha maydanı kv.m _____ parqı _____
3. Tu'rı kelmew sebebi _____ joq _____
4. Qurılmalar sanı _____ --- _____ maydanı kv. m. _____ --- _____

VII. INJENERLIK KOMUNIKATSIYA MENEN TA'MINLENIW.

1. Elektrta'minatı (tiykarg'ı) 220-380/V qosımsha _____
2. Gazta'minatı joq 3. Suwta'minatı qalalıq tarmaqtan
4. Kanalizasiya qalalıq tarmag'ına 5. Issılıqta'minatı o'z tarmag'ı
6. Telefon _____ 7. Radio, televidenie _____
8. Lift joq
9. Avtomobil jolı bar
- Temir jolı joq
10. Basqa mag'lıwmatlar _____ joq _____

VIII. GEOLOG'IYA LIQ MAG'LIWMATLAR.

1. Relief tegis
2. Topıraq tu'ri _____ nıg'ızlanıwshı _____
3. Jer astı suwı teren'ligi 1,10-1,50 m
4. Jer astı suwı o'zgerıwı _____ ortasha _____

IX. EKOLOG'IYASI.

1. Samal bag'darı _____ arqa-shıg'ıs _____
2. Shan'lanıw mug'darı _____ joq _____
3. Islep shıg'arıw ka'rxanaları ta'siri _____ joq _____
4. Elektromagnit nurlanıw mug'darı _____ joq _____
5. Shawqım mug'darı _____ joq _____
6. Aymag'ın suwg'arıw usılı _____ suw tarmag'ı _____
7. Shıg'ındı suwlardı shıgarıw _____ joq _____
8. Abadanlastırıw mug'darı _____ jaqsı _____

X. EKSPLWATASIYA LIQ MAG'LIWMATLAR.

1. Jumıstın' orınlanıwı:
 - a) rekonstruksiyalaw _____
 - b) kapital on'law _____
 - v) ha'r jılg'ı on'law _____
2. Tozıw (fizikalıq, morallıq)
 - a) imarat _____ 0,0% _____
 - b) qurılma _____
 - v) injenerlik komunikasiya _____
3. Avariya lıq jag'dayı _____ joq _____
4. Basqa mag'lıwmatlar _____ joq _____

Ma'mleketlik ka'rxanası

Bashlıg'ı: _____ A. Dosnazarov
(qolı)

Iesi

Uzbektelekom AK karxanası
Direktor

Teksergen: _____ J. Eshmuratov
(qolı)

(qolı)

Orınlag'an _____
(qolı)

Sa'ne « » _____ 2016 j.

m.o.

Sa'ne « » _____ 2015 j.

m.o.

2.2- Imaratlardin' jaylasıwına topogeodeziyalıq o'lshepler arqalı anıqlıq kiritiw.

Jer bo'leginin' shegarası (Granitsa zemelnogo uchastka). Belgili jer bo'legin (kanal, jol, zabor, ashıq jer boylap) qonsılas jer bo'legi menen bo'lip turg'anlıg'ı sızbatu'rde planda ko'rsetiledi.

Shegaralardin' delimtasiyası. (Delimtasiya granis) Jer bo'leginin' shegarasının' huquq tastıyqlawshı ha'm jer du'ziw hu'jjetleri ja'rdeminde belgilenıwi, ha'm kartografiyalıq planda ko'rsetiliwi.

Shegaralardin' demarkasiyası (Demarkasiya granis) Shegaranın' kartografiyalıq plandag'ı ko'rinishin geodeziyalıq jol menen haqıyqıy jer bo'legine o'tkeriw, olardı sha'rtli belgiler menen bekitiw ha'm belgilerdin' turg'an jerdegi koordinataların anıqlaw.

Qalalıq (rayonlıq) kadastr kitabı (Kadastravaya kniga). Ma'mleketlik dizimge alıwshı tiykarg'ı hu'jjet, jerdin' esabın, bahasın ha'm belgilengen orınnın', jerge iyelik etiw, jerden paydalanıw, jer bo'leginin' iyelewde yamasa menshikleskenligi, jerdin' ta'biyg'ıy jag'dayı ha'm tag'ı basqa jer haqqında mag'lıwmat hu'jjet.

Jer bo'legi (Zemel'niy uchastok) Jer betinin' belgilengen bir bo'leginde jaylasqan, o'z huquqıy tuzimi ha'm xarakteristkasına shegarasına iye bolg'an, ma'mleketlik jer kadastrı ishinen o'tken jerler bolıp esaplanadı.

Jer bo'leginin' Kadastrlıq planı (Kadastrıy plan) Belgilengen jer ornı haqqında tolıq mag'lıwmat, sol jerdegi egislik, jerler, suw qurılıslar olardin' kadastrlıq xarakteristikası haqqındag'ı grafikalıq hu'jjet.

Kadastrlıq suwretke alıw jer betinin' shetinde a'melge asırıladı, jer bo'leginin' shegaraların ha'm ol jerde jaylasqan obektler haqqında mag'lıw-matlardı belgilengen ta'rtipte belgilengen masshtabda topo-geodeziyalıq usılda belgilengen qollanbalardin' ja'rdeminde a'melge asırıladı.

Qızıl sızıqlar (Krasnie linii) qurılıslardı ko'shelerden ha'm kvartal-lardan ajıratıp turıwshı joybarlang'an sızıq.

Ma'mleketlik kadastrlardin' obektlerine: - jer, paydalı qazılma baylıqları, suwlar, tog'aylar, o'simlik ha'm haywanatlar du'nyası, imaratlar menen qurılıslar, avtomobil ha'm temir jollar ha'm tag'ı basqalar jatadı.

Ma'mleketlik kadastrlardı ju'rgiziwdin' tiykarg'ı bes prinsipi mınalar:

- 1) Kadastr obektlerinin' ha'r bir tu'ri boyınsha O'zbekistan Respublikası, Qaraqalpaqstan Respublikası barlıq territoriyasın tolıq qamtıwı.
- 2) Koordinatalardin' bir dizimin qollaw.
- 3) Kadastrg'a baylanıslı bolg'an mag'lıwmatlardı jıynaw usıllarının' birdeyligi.
- 4) Kadastrg'a baylanıslı mag'lıwmatlardın' anıqlıg'ı.
- 5) Kadastrlıq mag'lıwmatlardın' ha'mme ushın ashıqlıg'ı.

Jer uchastkalarında (orınlarında) kadastrlıq o'lshewlerin o'tkerıw maqseti.

Jer uchastkasın sonın' menen birge ol jerde jaylasqan ko'shpes mu'lk obektlerinin' kartografiyalıq materiallarda kadastrlıq esap (dizim) ju'rgizıw.

Jer uchastkasının' geografiyalıq jalg'ang'an shegaraları ko'shpes mu'lk paydalanıw huquqlarının' yuridikalıq kelisilgen, hu'jjetlestirilgen anıq ha'm nızamlastırılǵ'an kadastrlıq modelin belgilew.

Kadastrlıq dizimdegı jerlerdin' shegarasın belgilew, ondag'ı ajıralıp turg'an territoriyalıq suwdı saqlaw, basqa qorg'aw zonaların injenerlik ha'm transportlıq kommunikatsiyaların belgilep berıw, sonday-aq bul obektlerdin' maydanların' ha'm basqa kadastrlıq minezlemelerin alıw.

Jer uchastkasının' (paydalanıw) tu'rlerin ornatiw servetut ha'm jerden paydalanıw huquqların ayırıp berıw.

O'lshew jumısların o'tkerıw barısında to'mendegı prinsipler ta'miynlengen bolıwı kerek.

Kadastrlıq plan du'zilgende talap etilgen anıqlıqtı ta'minlew kadastrlıq duzimdegı obektlerdin' tolıq ko'riniwi.

Jer uchastkasının' ha'm ondag'ı ko'shpes Mu'lk obektlerinin' shegaralarının' tolıq ko'rinisi ha'm yuridikalıq anıqlıg'ı.

Elatlı turaqlı punktler jer uchastkalarının' kadastrlıq o'lshevi jumislarının' «Uzgeodezkadastr», qa'niygelestirilgen sho'lkemleri ta'repinen orinlanadi. Sonday-aq topo-geodeziyalik jumislarin orinlawg'a, lisenziya ha'm ruxsatnamalarina iye basqa ministrlkler ha'm vedmostvalar.

Jer kadastrlıq planlarda jer uchastkalarına ayırıqsha hu'jjetlestiriwge jerden paydalanıwshılardıń, jer iyelerinin' jerden paydalanıwdıń ayırıqsha jag'dayg'a iye bolg'an jerler, yag'niy transport qurılıs qorın zonalar sonday-aq tu'rli degradasiyalarg'a baylanisli konservasiyalang'an jerler.

Jerden paydalanıwg'a huquqıy tıym salıng'an (sud sheshimi girew) ha'm tag'ı basqa. (Servutut) Basqanın' jerinen paydalanıw huquqı kadastrlıq o'lshevi kadastrlıq jumislar o'zgergende yamasa payda bolg'anda, sonday-aq ko'shpes Mu'lkke o'zgeris kiritilgen buyırtpa etilgende alıp barıladi.

Kadastr o'lshevi jergilikli yamasa (sha'rtli) koordinatalar sistemasında alıp barılıwı mu'mkin. Biraq jergilikli koordianatalar sistemasına o'tkeriw ta'miynleniwi kerek. Kadastrlıq plan masshtabı kadastrlıq plannın' oqılıwın ondag'ı detallardıń anıq ko'riniwi jer uchastkalarının' o'lshevlarinin' tuwrılıg'ı o'lshegen kadastrlıq zonanın' o'ndirislik maqseti belgileniwi kerek.

Tablitsada jer uchastkasının' kadastrlıq planlarının' masshtabları keltirilgen. Ayırıqsha hallarda planlardag'ı mag'lıwmatlardıń asıp ketiwi yamasa kerisinshe kemeyip ketiwine baylanisli jer uchastkaların o'lshevi u'lken yamasa kishi masshtablarda o'tkeriliwi mu'mkin.

Plan masshtabı

U'lken qalalardıń o'ndirislik zonalar oraylıq bo'lekler u'lken topografiyalıq basım	1: 200 – 1: 500
U'lken qalalardıń shetki bo'lekleri, posyolkalar ortasha topografiyalıq basım	1: 500 – 1 : 1000

Jer uchastkaların kadastrlıq o'lshevi ta'rtip boyınsha bar topografiyalıq materiallarına tiykarlanıp (paydalanıp) kartografiyalıq negizi sıpatıda o'tkeriledi. Kerek bolg'an halda aldın ala ol jerdegi bolg'an topografiyalıq elementler o'lshevedi sonın' menen birge o'lshevetug'ın uchastkalardag'ı zaru'r emes elementlerden (ko'p jıllıq

terekler menen ba'nt uchastkalar) ha'm tag'ı basqa. Usı 3 ha'm 4 bablarda so'z etilgen jumıslar kompleksi saqlanadı.

Turaqlı pu'ntlerdegi jer uchastkaların kadastrlıq o'lshew jumıslarına to'mendegiler kiredi:

- Jer uchastkaları shegaraların tiklew ha'm kelisiw jergilikli injener ha'm transport kommunikasiyalardı, qorıq zonaların anıqlaw ha'm ornatiw.

- Jer uchastkasındag'ı kadastrlıq elementlerdi o'lshew (ko'shpes Mu'lk obktleri, jerlerdin' shegaraları territoriyalıq, suw saqlaw qorıqlaw ha'm tag'ı basqa zonalar)

- Jer uchastkasında topografiyalıq o'lshewdi o'tkeriw (uchastkadag'ı bolg'an o'zgerislerdi, za'ru'r bolsa relefti, za'ru'r emes konturlardı)

Kameral qayta islew.

Materiallardı qayta islew kelisiw ha'm tastıyqlaw.

Ko'shpes mu'lklerge - jer bo'lekleri, nedra, ko'p jıllıq terekler, imaratlar ha'm qurılıslar yamasa ko'ship o'tkeriwde mu'lkge zıyan jetetug'in obyektler kiredi.

Jer bo'legine iyelik etiwge to'mendegi hu'jjetler kiredi:

- Jer bo'legine huquqıy iyelik etiw haqqında ma'mleketlik akt
- Jer bo'leginen huquqıy paydalanıw haqqında ma'mleketlik akt
- Jer bo'leginin' huquqıy menshikleskenligi haqqında Ma'mleketlik order
- Girewge alıw yamasa paydalanıw haqqında sha'rtnama

Bul hu'jjetlerde jer bo'leginen paydalanıw huquqı, jerdin' belgilengen bag'darı, o'zlestiriw muddeti ha'm servitutları ko'rsetiledi. Jer bo'legine iyelik etiwdi dizimnen o'tkeriw (Registratsiya prav na zemelnıe uchastki) Rayon (qala) jer kadastr kitabı jaylasqan jer ornı, maydanı, maqsetti tu'rleri boyınsha jer bo'leginin' tiykarg'ı mag'lıwmatları bolıp esaplanadı.

Servitut – Yuridikalıq ha'm fizikalıq shaxslardın' basqa jer iyesinin' jerinen sheklengen mug'darda paydalanıw. Jer bo'leginin' shegeralangan sızılması (chertej granis zemelnogo uchastka) Anıq maqsette paydalanıp atırg'an jer bo'leginin' ha'm ob'ekttin'' kadastr esabın ju'rgiziw ushın grafika-lıq, texnikalıq hu'jjetlerdi is ju'rgiziw da'o'irinde jer uchastkasının' shegarasın tastıyqlawda (qayta anıqlawda) du'ziledi.

III BAP. Kadastrliq hu'jjetlerdi ma'mleketlik dizimnen o'tkeriw haqqında tu'sinik.

O'zbekstan Respublikası territoriyasının' kadastrliq bo'listiriw birliklerine Qaraqalpaqstan Respublikası, oblastlar, Tashkent qalası, oblastlıq kadastrliq organları, rayonlar, qalalar, kadastrliq zonalar, kadastrliq massivler, kadastrliq kvartallar, jer uchastkaları kiredi. Regionlar, rayonlar, oblastlıq dizimdegı, qalalar da'rejesindegi kadastrliq bo'listiriw shegarası adminstrativlik bo'listiriw shegarası menen sa'ykes keledi, Sog'an sa'ykes adminstrativlik rayon territoriyası (oblastlıq du'zilmege boysing'an qalalar) kadastrliq, zonalarg'a bo'linedi.

Adminstrativlik rayon territoriyasın bo'listiriwde kadastrliq zona sıpatında awıllar, rayonlıq quramdag'ı qalalar (pasyolkalar) esaplanadı. Oblastlıq quramdag'ı qalalardın' territoriyasın bo'listiriwde ha'r qıylı sebepler boyınsha bo'lingen rayonlıq qalalar, ha'm qalalardın' bo'lekleri esaplanadı (tabiiy, qurılısı boyınsha, maqseti boyınsha ha'm tag'ı basqa).

Mısalı: sanaatlıq zona, jasaw massivleri, parklik ha'm rekratsion zonalar.

Kadastrliq zona shegeraları kadastrliq massivlerdin' sırtqı shegarası boyınsha kerek yag'nıy sa'ykes geodeziyalıq koordinatalarındag'ı shegeranın' anıq tochka boyınsha (Darya, temir jol magistral kanallar, kollektorlar ha'm basqa da sızıqlı ob'ektler boyınsha) Kadastrliq zonalar adminstrativlik rayon territoriyasın ha'm qalalardı qaplawı kerek.

Kadastrliq zona territoriyası kadastrliq massivlerge bo'linedi.

Eger kadastrliq zona qala yamasa awıl bolmasa kadastrliq massiv sıpatında awıllıq jasaw punktleri, awıl xojalıq jerleri ha'm basqa maqsettegi massivler esaplanadı.

Eger kadastrliq zona rayonlıq quramdag'ı qala (pasyolka) rayonlıq qala yamasa qalalıq bo'legi bolmasa kadastrliq massiv sıpatında ma'ha'lle esaplanadı, bunda kadastrliq massivlerdin' shegarası kadastrliq kvarta-llardın' sırtqı shegarası boyınsha o'tıwi kerek ko'sheler menen jasaw punktlerinin' sırtqı shegarası menen sa'ykes bolıwı kerek.

Kadastrliq massivler kadastrliq zona territoriyasın bo'linbey qaplawı sha'rt.

Kadastrliq massiv territoriyaası kadastrliq kvartallarg'a bo'linedi.

Eger kadastrlıq massiv awıllıq jasaw punkti yamasa ma'ha'lle bolmasa, kadastrlıq kvartal sıpatında ha'r qıylı sebepler boyınsha bo'lingen jer uchastkası sıpatında alınadı. Eger kadastrlıq massiv awıl xojalıq ha'm basqada jerler bolmasa onda kadastrlıq kvartal'g'a birlesikli bag'shılıq, ju'zimshilik ha'm palızshılıq, awıl xojalıg'ı ha'm basqada ka'rxanalar, iri obektler esaplanadı. Kadastrlıq kvartallar kadastrlıq massiv territoriyasınan bo'liminde qaplawı sha'rt.

Kadastrlıq bo'listiriw ha'm jerlerdi esapqa alıwdın' birlemshi o'lshew birligi jer uchastkaları bolıp esaplanadı.

Ulıwmalıq paydalanıwdag'ı, konkret yuridikalıq ha'm fizikalıq ta'repke bekitilgen jerlerdin' esabı ha'm kadastrlıq o'lshew birliklerine kadastrlıq uchet uchastkaları, yag'nıy ko'sheler, maydanlar, qalalıq shıg'ındılar, patas jerler, qalalıq qurılmaları jerler kiredi.

Territorialardıń kadastrlıq bo'listirliwi jer resurslarınń basqar-ması, Qaraqalpaqstan Rspublikasınıń ma'mlektlik kadastrı oblast ha'm Tashkent qalasınıń kadastrlıq basqarması boyınsha a'melge asadı.

Kadastrlıq bo'listiriw matiriyalları Qaraqalpaqstan Respublikasınıń Ministrler Ken'esi, Tashkent ha'm oblıstlardın' ha'kimiyatları ta'repinen tastıyqlanadı.

**O‘ZBEKISTAN RESPUBLIKASI JER RESURSLARI, GEODEZIYA,
KARTOGRAFIYA HA‘M MA‘MLEKETLIK KADASTRI
MA‘MLEKETLIK KOMITETI**

NO‘KIS QALASI

**JER DU‘ZIW HA‘M KO‘SHPES MU‘LK KADASTRI
MA‘MLEKETLIK KA‘RXANASI**

**KO‘SHPES MU‘LK OBYEKTINE
KADASTR TOPLAMI**

Ko‘shpes mu‘lk obyekti bolg‘an huquq iyesinin‘ ati: «Uzbektelekom» AK

(yuridik shaxtnin‘ toliq firma ati jismoniy shaxstin‘ familiyasi,ati ha‘m atasinin‘ ati)

Ma‘nzili: No‘kis qalasi, №28 «Ornek» MPJ, Turtkul guzari, №38 jay.

Ko‘shpes mu‘lk obyektinen paydalaniw maqseti: Sawda

Obyekt ati: Du‘kan

Kadastr nomeri: 23:17:01:09:05:0003

No‘kis qalasi

2016 jil

**O‘ZBEKISTAN RESPUBLIKASI JER RESURSLARI, GEODEZIYA,
KARTOGRAFIYA HA‘M MA‘MLEKETLIK KADASTRI
MA‘MLEKETLIK KOMITETI**

NO‘KIS QALASI

**JER DU‘ZIW HA‘M KO‘SHPES MU‘LK KADASTRI
MA‘MLEKETLIK KA‘RXANASI**

**KO‘SHPES MU‘LK OBYEKTINE
KADASTR TOPLAMI**

Ko‘shpes mu‘lk obyektine bolg‘an huquq iyesinin‘ ati: «Uzbektelekom» AK

(yuridik shaxtnin‘ toliq firma ati jismoniy shaxstin‘ familiyasi,ati ha‘m atasinin‘ ati)

Ma‘nzili: No‘kis qalasi, №28 «Ornek» MPJ, Turtkul guzari, №38 jay.

Ko‘shpes mu‘lk obyektinen paydalaniw maqseti: Sawda

Ka‘rxana baslig‘i Xudaybergenov A.A.
(imzasi, familiyasi,ati,atastinin‘ ati)

Ka‘rxana bas injeneri Xudaybergenov R.Q.
(imzasi, familiyasi,ati,atastinin‘ ati)

Orinlawshi qanige _____
(imzasi, familiyasi,ati,atastinin‘ ati)

No‘kis qalasi

2016 jil

**Jer uchastkasi shegaralarin aniqlaw ha'm kelisiw
AKTI**

2016 jil «____» _____

No'kis qalasi

Bizler, No'kis qalasi jer du'ziw ha'm ko'shpes mu'lk kadastri ma'mleketlik ka'rxanasi
qanigesi N. Yernazarov

(lawazimi, familiyasi, ati, atasinin' ati)

ha'm jer uchastkasinin' huquq iyesi «Uzbektelekom» AK
(yuridik shaxs wakilinin' lawazimi, familiyasi, ati, atasinin' ati)

tomendegilerdi aniqladiq.

jismoniy shaxstin' familiyasi, ati ha'm atasinin' ati)

Jer uchastkasi Nokis qalasi Turtkul guzari 38 jayda jaylasqan.
(jaylasqan ma'nzili)

Jer uchastkasinin' kadastr nomeri 23:17:01:09:05:0003

«Uzbektelekom» AK g'a 0,007029 ga jer uchastkasi

Nokis qala Xa'kiminin' 16.11.2004-jildag'i № 145/11-12 sanli qarari

muwapiq Barqulla paydalaniv huquqi menen berilgen,

amelde jer uchastkasinin' maydani 0,007029 ga qu'radi.

Jer uchastkasi Du'kan maqsetinde paydalanilmaqta, onin' egis jeri _____ ga,

bag' _____ ga, juzumzar _____ ga, tutzar _____ ga, jaylaw _____ ga,

qurilis astindag'i ha'm hovli jerler 0,0 ga, basqa jerler _____ ga.

Jer uchastkasinen hu'jjetler boyinsha paydalaniv maqseti sawda imarati amelde

sawda imarati maqsetinde paydalanilmaqta.

Jer uchastkasina bolg'an huquqtin' shekleniwi joq

Jer uchastkasinda qoriqlaw zonasi joq

Jer uchastkasinin' bahalaw natijeleri haqqindag'i mag'lumatlar joq

Jer uchastkasi shegaralarinin' ta'rifi

1-2 – Gerbishli diywal, 2-3 – Gerbishli diywal, 3-6– Gerbishli diywal,

6-1 – Gerbishli diywal.

Jer uchastkasi shegaralari boyinsha jer uchastkasina bolg'an huquq iyesinin' ha'm shegaradash
jer uchastkalarina bolg'an huquq iyelerinin' qarsilig'i joq

Jer uchastkasinda basqa qasiyetleri joq

Usi Aktge onin' ajiralmas bolegi retinde jer uchastkasinin' 1:500 masshtabdag'i kadastr plani
qosimsha qilinbaqta.

No'kis qalasi jer du'ziw ha'm

ko'shpes mu'lk kadastri ma'mleketlik ka'rxanasi

qanigesi

N. Yernazarov

(imzasi, familiyasi, ati, atasinin' ati)

Jer uchastkasina bolg'an huquq iyesi «Uzbektelekom» AK

(imzasi, familiyasi, ati, atasinin' ati)

Shegaradash jer uchastkalarina 1. _____

Bolg'an huquq iyeleri

(imzasi, familiyasi, ati, atasinin' ati)

2. _____

(imzasi, familiyasi, ati, atasinin' ati)

3. _____

(imzasi, familiyasi, ati, atasinin' ati)

JER UCHASTKASININ' KADASTR PASPOPTI

1. Mu'lk iyesi

a) yuridik shaxstin' atamasi Uzbektelekom AK karxanasi

b) jismaniy shaxstin' familiyasi, ati, atasinin' ati : _____

c) saliq tolewshinin' identifikatsiya nomeri (STIN) 528336613

2. Jer uchastkasinan paydalanıw maqseti:

a) hujjet boyinsha Sawdab) a'melde Sawda3. Jer uchastkasinin' jaylasqan orni Nokis qalasi Turtkul guzari 38 jay4. Jer uchastkasinin' kadastr nomeri 23:17:01:09:05:00035. Jer uchastkasina bolg'an huquq turi Barqulla paydalanıw6. Paydalanıw mu'ddeti Barqulla paydalanıw

7. Jer uchastkasinin' maydani (ga):

a) jer ajratıw haqqındag'i hujjet boyinsha 0,007029b) a'melde paydalanıp atırğ'an maydan 0,0070298. Huquqti belgilewshi hujjet (ler) Nokis qala Xa'kiminin' 16.11.2004-jildag'i № 145/11-12 sanli qarari

9. Huquqti sheklewler, servitutlar ha'm basqa sha'rtler haqqında mag'liwmatlar:

a) tu'ri ha'm mazuni ---b) asas ---c) a'mel qiliw mu'ddeti ---

10. Qorg'aw zonalar haqqında mag'liwmatlar:

a) qorg'aw zonalasi belgilengen obyekt tu'ri ---b) qorg'aw zonalasi maydani (ga): ---

11. Jer uchastkasındag'i kop jilliq terekler haqqında mag'liwmatlar:

a) tu'ri ---b) sani (dana) ---

12. Jer uchastkasina bolg'an huquqti ma'mleketlik dizimnen o'tkerilgeni haqqında mag'liwmatlar:

ma'mleketlik reestrine kiritilgen reestr nomeri kiritilgen sa'ne 06-174-174 19.02.2016 й.13. Jer uchastkasini baxalaw haqqında mag'liwmatlar: ---14. Maxsus qurilmalarg'a sayekes mag'liwmatlar: ---15. Basqa mag'liwmatlar: ---

Orinlawshi qanige

Kadastrliq joba
Uzbektelekom AK karxanası Du'ka'n imarati jer uchastkasının' shegarası
Jaylasqan ma'nzili No'kis qalası, Turtkul guzarı 38 jay
Masshtab 1 : 500

Orınlawshı: _____
Teksergen: _____
Baslıq: _____

IMARAT HA'M QURILMALARDIN' KADASTR PASPOPTI

I. ULIUMA MAG'LIWMATLAR:

1. Huquq iyesi

a) yuridik shaxstin' atamasi Uzbektelekom AK karxanası

b) jismani shaxstin' familiyasi, ati, atasinin' ati : _____

2. Obyektin' atamasi Du'ka'n imarati3. Huquq turi Menshik

II. YURIDIKALIQ MAG'LIWMATLAR

1. Huquqti belgilewshi hujjet (ler) 06. 06. 2002 jil № 1630 (0011617) - sanliQaraqalpaqstan Respublikası ma'mleketlik mu'likin basqariw ma'mleketlik Komitetinin' orderi ha'm Uzbektelekom AK karxanasinin' 31. 07. 2014 jilg'i № 225 sanli bu'yrig'i

2. Obyektin' paydalaniw turi:

hujjet boyinsha Sawdaa'melde Sawda3. Paydalaniwdin' maxsus rejimleri haqqinda mag'liwmatlar: joq

III. QARJI - EKONOMIKALIQ MAG'LIWMATLAR.

1. Jismani shaxsqa tiyisli bolg'an imarat ha'm qurılıslardin' inventar bahasi
_____ sum2. Yuridik shaxsqa tiyisli bolg'an imarat ha'm qurılıslardin' 2016 jil 1 yanvarg'a qaldıq balans bahasi 4512746.69 sum.

IV. QURILIS MAG'LIWMATLARI.

(Eger obyekt bir neshe imarat ha'm qurılıslardan ibarat bolsa, har bir imarat ha'm qurılıs boyinsha qosimsha mag'liwmatlar beriledi)

1. Paydalaniwg'a qabillag'an jili 1983 jil2. Konstruktsiyalar tu'ri gerbish3. Qabatlar sani 1 (bir)

V. O'LSHEW MAG'LIWMATLARI

1. Bo'lek imaratlar (korpuslar) sani 1 (bir)2. Tiykarg'ı bolmeler sani 2 (eki)3. Uliwma paydali maydani 70.29 m2, paydali (jasaw) maydani 60.98 m2

4. Qurilmalar sani _____, maydani _____ m2

5. O'zbasimshaliq penen qurilg'an qurilmalar iyelegen maydan joq _____ m2

VI. Injenerlik kommunikatsiyalari menen ta'miyinlengenlik haqqinda mag'liwmatlar:

Injenerlik kommunikatsiyalari tu'rleri	Imaratlar boyinsha injenerlik kommunikatsiyalari barlig'i					
	0001	0002	0003	0004	0005	0006
Elektr taminati	bar					
Gaz taminati	ioq					
Suw taminati	bar					
Kanalizatsiya	bar					
Issiliq energiya taminati	bar					

Lift	ioq					
Basqa mag'liwmatlar	ioq					

VII. MAXSUS IMARATLAR HAQQINDAG'I MAG'LIWMATLAR

1. Imarattin' atamasi _____
2. Imarattin' rayon (qala) shegarasindag'i uzunlig'i, km _____
3. Jer ju'zine qarasli jaylasiwi _____
4. Imarattin' texnik ko'rsetkishleri _____

Orinlawshi qanige _____

Koshpes mu'lk obyektine bolg'an huquqti ma'mleketlik dizimnen otkerilgen haqqinda mag'liwmatlar

1. Koshpes mu'lk iyesinin' toliq ati Uzbektelekom AK karxanası
2. Koshpes mu'ltin' jaylasqan orni No'kis qalası, Turtkul guzarı 38 jay
3. Jer uchastkasina bolg'an huquqti mamleketlik dizimnen otkiziliwi:

Koshpes mu'lkge bolg'an huquqlarni ha'm sol haqqinda du'zilgen shartnamalardi ma'mleketlik reestrine kiritilgen reestr nomeri ha'm kiritilgen sa'ne 06-174-174 19.02.2016 й.

Jer uchastkasina bolg'an huquqti ma'mleketlik dizimnen o'tkerilgeni haqqinda mag'liwmatlar guwaxnama seriya, nomer, sa'ne QR 0033629 19.02.2016 j.

4. Imarat ha'm qurilislarg'a bolg'an huquqti mamleketlik dizimnen otkiziliwi:

Koshpes mu'lkge bolg'an huquqlarni ha'm sol haqqinda du'zilgen shartnamalardi ma'mleketlik reestrine kiritilgen reestr nomeri ha'm kiritilgen sa'ne 06-174-174 19.02.2016 й.

Imarat ha'm qurilislarg'a bolg'an huquqti mamleketlik dizimnen o'tkerilgeni haqqinda mag'liwmatlar guwaxnama seriya, nomer, sa'ne QR 0055836 19.02.2016 j.

5. Kop jilliq tereklerge bolg'an huquqti mamleketlik dizimnen otkiziliwi:

Koshpes mu'lkge bolg'an huquqlarni ha'm sol haqqinda du'zilgen shartnamalardi ma'mleketlik reestrine kiritilgen reestr nomeri ha'm kiritilgen sa'ne Kop jilliq tereklerge bolg'an huquqti mamleketlik dizimnen o'tkerilgeni haqqinda mag'liwmatlar guwaxnama seriya, nomer, sa'ne

6. Koshpes mu'lkge bolg'an huquq tu'ri:

Jer uchastkasina bolg'an huquq turi Barqulla paydalaniw

Imarat ha'm qurilislarg'a Jeke menshik

Kop jilliq tereklerge _____

Orinlag'an dizimge aliwshi _____

Imaratlardin' ishki o'lshevi

VEDOMOSTI

Imarattin' kodi	Qabat no-meri	Xana-nin' plan-dag'i nomeri	Xana-nin' ati	O'lshemleri, m (formulada)	Maydani, m ²			Biyikligi, m	Kolemi, m ³
					Paydali (jasaw)	Ja'rde mshi	Uliwma paydali		
0001	1	1	Ambar-xana	3,70 x 2,65	9,81		9,81	3,35	32,85
		2	Sawda xanasi	8,60 x 5,95	51,17		51,17	3,35	171,42
					60,98	0	60,98		204,27

Orinlawshı qaniyge:_____

Imaratlardin' sirtqi o'lshevi

VEDOMOSTI

Imarattin' kodi	Imarattin' ati	Qabatlari sani	O'lshemleri, m (formulada)	Tiykarg'i imaratlar			Ja'rdemshi imaratlar			O'zbasimshaliq penen qu'rilmagan imaratlar			Uliwma qu'rilmagan asti maydani ha'm ko'lemi	
				Maydani, m ²	Biyikligi h, m	ko'lemi m ³	Maydani, m ²	Biyikligi h, m	ko'lemi m ³	Maydani, m ²	Biyikligi h, m	ko'lemi m ³	Maydani, m ²	ko'lemi m ³
0001	Du'kan	1	(9,20 x 6,25)+ (3,998 x 3,20)	70,29	3,70	260,07							70,29	260,07
0002														
0003														
0004														
0005														
Jami	X			70,29	X	260,07	0	X	0	0	X	0	70,29	260,07

Orinlawshı qaniyge:_____

JUWMAQ

Kadastr jumislarin tayarlaw ha'm rasmiylestiriwinde tomendegi qararlar paydalanildi:

- O'zbekistan Respublikasi Ministrler Kabinetinin' 31.12.1998 jilg'i «O'zbekistan Respublikasinda ma'mleketlik jer kadastrin juritiw haqqinda»g'i №543-sanli qarari.
- O'zbekistan Respublikasi Ministrler Kabinetinin' 02.06.1997 jilg'i «O'zbekistan Respublikasinda imarat ha'm qurilislar ma'mleketlik kadastrin juritiw haqqinda»g'i №278-sanli qarari.
- O'zbekistan Respublikasi Ministrler Kabinetinin' 07.01.2014 yilg'i «Koshpes mu'lkge bolg'an huquqlardi ma'mleketlik dizimnen o'tkiziw tartibin jedellestiriw haqqinda»g'i №1-sanli qarari.
- O'zbekistan Respublikasi Jer resurslari, geodeziya, kartografiya ha'm ma'mleketlik kadastr ma'mleketlik komitetinin' 22.10.2015 yilg'i «Koshpes mu'lk obyektlarine kadastr toplamlardi tayarlaw qag'iydalarin tastiyiqlaw haqqinda »g'i №33-sanli qarari.
- O'zbekistan Respublikasi Ministrler Kabinetinin' 10.07.2014 jilg'i «Kadastr hujjetlerin tayarlaw boyinsha ma'mleketlik xizmetler baxalarin belgilew ta'rtibin jedellestiriw haqqinda»g'i 186-sanli qarari.

Orinlawshı qaniyge:_____

3.1. Jer uchastkasın, imarat ha'm qurılmaların' kadastrlıq nomerin qa'liplestirıw ta'rtibi ha'm strukturası.

O'zbekistan Respublikasında jer uchastkaların imarat ha'm qurılmaların' identifikasiya sesteması bir prinsip tiykarında du'ziledi onın' tiykarı jer uchastkasına kadastrlıq nomerdin' bekitilıwi.

Kadastrlıq nomer jer uchastkasının' imarat ha'm qurılmaların' jeke nomeri ha'm onın' qa'liplesiwi belgilengen nızamshılıq tiykarında a'melge asırılıp dizimge aling'an huqıqtın' obekti sıpatında boladı.

Kadastrlıq nomeratsiya sisteması jer uchastkaları, imarat qurılmaların' kadastrlıq nomer esabına ha'r bir identifikasiya sistemasına birlesedi.

Jer uchastkaları imarat ha'm qurılmaların' kadastrlıq nomer elementleri.

Region nomeri (Qaraqalpaqstan Respublikasının', oblastlarının', Tashkent qalasının')

Adminstrativlik rayon yamasa region quramındag'ı, oblastlıq quramdag'ı qalalar.

kadastrlıq zona nomeri

kadastrlıq massiv nomeri

kadastrlıq kvartal nomeri.

jer uchastkasının' nomeri.

imarat, qurılmanın' nomeri.

imarat, qurılmanın' bo'limlerinin' nomeri.

Kadastrlıq nomer to'mendegi strukturag'a iye
AA,VV,SS,DD,EE,FFFF,GGGG,HNN.

bunda AA-eki razredlı onlıq san bolıp region nomerin (kod) bildiredi.

VV- eki razredlı onın' san, region sostavındag'ı (adminstrativlik rayonlıq, oblastlıq quramındag'ı qalanın') adminstrativ-territoriyalıq duzilisin ko'rsetiwshi nomer.

SS- eki razredlı onlıq san , kadastrlıq zona nomerin (kod) ko'rsetedi.

DD- eki razredlı onlıq san , kadastrlıq zona shegarasındag'ı kadastrlıq massiv nomerin (kod) bildiredi.

EE- eki razredlı onlıq san, kadastrlıq massiv shegarasındag'ı kadastrlıq kvartal , nomerin (kod) bildiredi.

FFFF- to'rt razredli onliq san, kadastrliq kvartal shegarasindagi jer uchastkasinin' nomeri (kodi).

GGGG- to'rt razredli onliq san, jer uchastkasindagi shegarasindagi imarat, qurilmanin' nomeri (kodi).

NNN- ush razredli onliq san, imarat , qurilma bo'limnin' nomeri (kodi).

Kadastrliq zonalar, massivlerdin' kvartalların qa'liplestirwde ha'm kadastrliq bo'listirw ma'mentinde olardin' shegaraları ta'rtip boyınsha qalalardin', rayonliq qalalardin', awılardin' shegaraları menen adminstra-tivlik sa'ykes keledi. Egerde adminstrativlik shegaralarg'a o'zgeris kiritilse kadastrliq bo'listiriliw sxemasına sa'ykes o'zgerisler kiritiledi.

Jer uchastkasinin' kadastrliq no'merinin' qa'liplesiwı jer uchastkasinin' ko'shpes Mu'lk obekti sıpatında qa'liplesiwınin' keyin ha'm onın' shegaraları rayonliq (qala) indekslik kadastrliq kartasına tusirilgenen son' a'melge asadı.

Jer uchastkalarına, imarat ha'm qurilmalarg'a imarat qurilma bo'leklerinin' kadastrliq no'merinin', bekitiliwi, jer resursı boyınsha basqarması, Qaraqalpaqıstan Respublikası, oblastlar ha'm Tashkent qalası ma'mleketlik kadastrliq, jer resursları boyınsha O'zbekistan Respublikası ma'mleketlik komiteti, geodeziya, kartografiya ha'm ma'mleketlik kadastrlar arqalı ma'mleketlik dizimnen o'tkennen son' a'melge asadı. Imarat, qurilmanin' kadastrliq no'meri jer uchastkası, shegarasindagi imarat ha'm qurilmanin' ta'rtpi no'meri boyınsha qa'liplesti.

Imarat ha'm qurilma bo'leginin' kadastrliq no'meri tiykargı imarattın', qurilmanin' ishindegı imarat, qurılmasının' ta'rtip no'meri boyınsha a'melge asadı.

Jan'a suwretlerdi alıwda (korrekktivkada) inventarizasiyalardı, jan'a kadastrliq kartalardı (planlardı) tayarlawda jer uchastkasın qurawshı imarat ha'm qurilmanin' tiykargı elementleri (olardin' bo'leklerinnen tısqarı) o'zgeriske ushıramaydı. Egerde jer uchastkası, imarat ha'm qurilmalardin' iyege o'tıwshinin ma'mleketlik registrasiyasında jer uchastka-sının', imarat ha'm qurilmanin' kadastrliq nomeri o'zgermeydi. Eger jer uchastkalarının' bo'liniwı yamasa olardin' basqaları menen birlesiwı ju'z berse olarg'a belgilengen ta'rtipke sa'ykes kadastrliq nomer beriledi. Aldıngı kadastrliq nomerler qaytaldan qollanılmaydı.

3.2. – Ma'mleketlik kadastrlardı ju'ritıw

Ma'mleketlik kadastrlardın' ju'ritılıwı sa'ykes minstrlikler, ma'mleketlik komitetler vedmostlar, ma'mleketlik hukimet organları arqalı orınlarda alıp barıladı. Ma'mleketlik kadastrdın' ju'ritılıwı o'z ishine to'mendegilerdi qamtıydı:

Kadastrlıq ob'ektke huquqtı, ha'm mu'lklik huquqtı ma'mleketlik dizimge aladı. Kadastrlıq ob'ektlerdin' sanlıq ha'm sapalıq xarakteristikaların esapqa aladı. Kadastrlıq ob'ektlerdin' sapalıq ha'm qunlıq bahasın. Kadastrlıq mag'lıwmatlardın' sistemizatsiyasın, saqlanıwın ha'm jan'ala-nıwın kadastrlıq ob'ektlerdin' jag'dayı haqqında esabatlardı du'zıwdı ma'mleketlik kadastrdın' birlik sistemasına kiritıw ushın sa'ykes mag'lıwmatlardı usınıwdı. Kadastrlıq belgilengen nızam tiykarında, ta'rtip boyınsha, mag'lıwmatlardı paydalanıwshılar ta'repinen iyeleri, sonday –aq kadastrlıq ob'ektke iyelik etıwshiler sa'ykes minstrliklerge, ma'mleketlik komitetlerge, vedomostlarg'a geografiyalıq jag'dayı, huquqıy statusı, sanlıq, sapalıq xarakteristikası, ha'm kadastrlıq ob'ektlerdin' bahası olardıń jag'dayı haqqındag'ı o'zgerisler boyınsha mag'lıwmatlar menen ta'miynlenedi.

Ma'mleketlik kadastrdın' juritılıwı ta'rtibi O'zbekistan Respublikası Minstrler Kabineti ta'repinen tastıyqlanadı.

Kadastrlıq ob'ektlari ma'mleketlik dizimnen o'tkiziw.

Kadastrlıq ob'ektlerge ma'mleketlik dizimnen o'tkiziw yuridikalıq akt bolıp ma'mleket kadastrlıq ob'ektlerge yuridikalıq ha'm fizikalıq ta'replerdin' huquqın tastıyqlaydı.

Kadastrlıq ob'ektlerge ma'mleketlik dizimnen o'tkiziw ma'mleketlik reestrge tastıyqlang'an, mag'lıwmatlarg'a hu'jjetin ko'rıw arqalı a'melge asadı. Kadastrlıq ob'ektlerge ma'mleketlik dizimnen o'tkiziw barlıq mu'lk iyelerine minnetli.

Kadastrlıq ob'ektlerdin' esapqa alınıwı.

Kadastrlıq ob'ektlerdin' esabı orınlardag'ı sa'ykes minstrlikler, Ma'mleketlik komitetler, vedemostvolar, ma'mleketlik hu'kimet orınları, ta'repinen ha'm kadastrlıq ob'ektlerdin' paydalanıwı jasaw orınları, rayonlar, regionlar, tabiiy ha'm ekonomikalıq zonalar ha'm O'zbekistan Respublikası boyınsha alıp barıladı.

Jer uchastkası – jer fondının’ bo’limi bolıp, ma’mleketlik jer kadastrında belgilengen fiksasiyalang'an shegerag'a, maydang'a, jaylasıw ornına, huquqıy rejimge, ha'm basqada xarakteristikag'a iye.

Jer uchastkasının’ shegerası planda belgilenip natural tu’rinde shıgarıladı. Jer uchastkasının maydanı shegeranı naturaga (oringa) shıgarılğannan son anıqlanadı. Jer uchastkası bo’linetug'ın ha'm bo’linbeytug'ın bolıwı mu'mkin. Bo’linetug'ın jer uchastkası o’zinin’ tiykarg'ı maqsetine o’zgertpesten ha'm o’rtqa o’ipsizligi, sanitar, ekologiyalıq, gradoqurlıs ha'm basqa normativ kag'ı-ydalardı buzbastan bo’leklerge bo’linedi ha'm bo’leklerdin’ ha'r biri jeke jer uchastkasın payda etedi. Bo’linbeytug'ın jer uchastkası o’zinin’ tiykarg'ı maqseti boyınsha jeke jer uchastkasına bo’linbeydi.

Jer isleri ta’rtibi. Ma’mleketlik jer kadastrı.

Ma’mleketlik jer kadastrı jerlerdin’ xojalıq ha'm huquqıy ta’rtibin, ta’biyiy jag'dayın tastıqlawshı mag'lıwmatlar sestemasın ha'm hu’jjetin ko’rsetedi. Sonın’ menen birge jerlerdin’ kotegoryaasın sapalıq, bahalı jaylasqan ornın, jer uchastkasının’ o’lshemin, onın jer iyelerine, jerdi paydalanıwshılarg'a arendator ha'm mu'lk iyelerine bo’listirlıwın ta’miynleydi.

Ma’mleketlik jer kadastrı O’zbekistan Respublikası ma’mleketlik kadastrının’ bir sestemasına berilip ta’biyiy resurslar kadastrının’ ma’mleketlik ha'm tarawlıq tiykarı bolıp esaplanadı.

Ma’mleketlik jer kadastrı O’zbekistan Respublikası Ministrler Ka’bineteti ma’mleketlik hu’kmettin’ jergilikli org’ınların, jer qatnası menen shıg'ıwlanatug'ın yuridikalıq ha'm fizikalıq ta’replerdi jer qatnasın retlestiriwshi mag'lıwmatlar menen ta’miynlep, jerdi qorg'aw ha'm onı na'tiyjeli paydanıwdı sho'lkemlestirip, jer isleri ta’rtibin belgilep, xojalıq xukimetin’ bahalap jer ushın to’lemlerdi engizedi.

Ma’mleketlik jer kadastrı arqalı jerdin’ qu'nlıq bahası anıqlanadı.

Ma’mleketlik jer kadastrı ma’mleketlik byudjet esabınan respublika boyınsha bir sistema boyınsha alıp barıladı. Ma’mleketlik jer kadastrı jerdi paydalanıwshılardıń, arendatorlar menen mu'lk iyelerinin’ jer uchastkalarına

iyeligin dizimga alıw ushın, tenografo- geodeziyalıq, kartografiyalıq, agroximiyalıq geobotankalıq topıraqtı izertlew jumısların alıp baradı.

Ma'mleketlik jer kadastrın ju'ritiw tartibi nızamshılıq tiykarında belgilenedi.

Yuridikalıq ha'm fizikalıq ta'replerdin' jer uchastkalarına huquqı.

Jer ma'mleketlik mu'lik ulıwma xalıqlıq baylıq bolıp natiyjeli paydalanıwg'a jatadı. Ol ma'mleket ta'repinen qorg'alıp O'zbekistan Respublikası nızamshılıq aktinde belgilengen, onı alıp-satıwg'a, almastırıwg'a, sıylıqqa berıwge, kepillikege qoyıwg'a bolmaydı.

Jer uchastkasına huquq yuridikalıq ha'm fizikalıq ta'replerdin' jer uchastkalarına huquq orın boyınsha shegara belgilenip, plan du'zilip, jer uchastkalarının' opisaniyesi duzilip, ma'mleketlik dizimnen o'tkennen keyin a'melge asadı.

Jer uchastkasının' planı. Orında jer uchastkasına shegaranı belgilew

Jer uchastkasının' planı- jer uchastkasının' topografiyalıq planı belgilengen ko'rsetkishler tiykarında jer isleri tartibinin' proekti boyınsha en' son'g'ı su'wretleme momentindegi jerdin' jag'dayı ha'm reliefi ko'rsetiledi. Ondag'ı ha'm kartadag'ı jer uchastkası shegarasın aldın-ala anıqlaw onın' usınılıwı haqqındag'ı isenimdi qabıllawg'a shekem iske asadı.

Jer uchastkasının' planı ha'm su'wretlemesi sonın' shegarası jer menen isleniw xızmeti orınlrı ta'repinen a'melge asırılıp, ma'mleketlik hu'kimettin' orınlardag'ı organları ta'repinen tastıyqlanadı. Jer uchastkasının' tastıqlang'an planı dakumenttin' tapsırması belgili bolıp jer uchastkasına huquqtı tastıyqlaydı.

Jer uchastkasının' huquqıy planı kadastrlıq iste sanaladı, al jer uchastkasın alıwshıg'a onın' kopiyası beriledi.

Plannın' tayarlanıwı jer uchastkasının' su'wreti, shegaranı ayırıwshı belgiler jer uchastkasında alıwshının' kartası esabınan a'melge asadı.

Jer uchastkasına huquqtı tastıqlawshı hu'jjetler.

Jer uchastkasına bolg'an huqiqinin' ju'zege keliw tiykarlari ha'm ta'rtibi O'zbekistan Respublikasinin' Jer kodeksi, «Fermer xojalig'i haqqında» g'i, «Awıl xojalig kooperativleri (shirket xojalig'i) haqqında» g'i, «Diyxan xojalig'i

haqqida» g'i, «Ijara haqqida» g'i ha'm basqa nizamlarda belgilengen. Jer uchastkalarina bolg'an miyras etip qaldirilatug'in o'mirlik iyelik etiw huqiqi; turaqli iyelik huqiqi; turaqli ha'm muddetli paydalaniw huqiqi; mu'lk huqiqi; ijara huqiqi ju'zege keliwi mu'mkin.

Jer uchastkalarina bolg'an huqiqi ju'zege keliwi da'slep jer ajiratiw siyaqli huqiqiy ilajdi a'melge asiriw menen ju'zege keledi. Jer uchastkalarin ajiratip beriw O'zbekstan Respublikasi Ministrler Kabineti, oblastlar, Tashkent qalasi, rayonlar, qalalar ha'kimleri ta'repinen a'melge asiriladi.

Jer uchastkalarina bolg'an huqiqi ju'zege keliwinde jer beriw protsessi u'lken a'hmiyetke iye. Jer beriw jer uchastkalarina bolg'an huqiqi ju'zege keliwine bolg'an tiykarg'i qural bolip, bul protsess belgili basqishlardan ibarat, yag'niy birinshisi: jer beriliwin sorap arza beriw; ekinshi basqish bul arzani wa'killikli ma'mleket organinda ko'rip shig'iw; u'shinshisi jer ajiratiw haqqida qarar shig'ariwdan ibarat.

Jer uchastkalarina bolg'an huqiqlardi belgilewshi, o'zgartiriwshi yamasa biykar etiwshi hu'jjetler a'ne sol huqiqlardi ma'mleket dizimine aliw ushin tiykar bolip xizmet qiladi. Ma'mleket dizimine aliw siyaqli yuridikaliq ha'reket jer uchastkalarina bolg'an ju'zege keletug'in huqiqtin' en' tiykarg'i bo'legi esaplanadi. Jer uchastkalarina iyelik etiw ha'm olardan paydalaniw huqiqlari rayon, qala, oblast ha'kiminin', Qaraqalpaqstan Respublikasi Ministrler Ken'esinin' ha'm O'zbekstan Respublikasi Ministrler Kabinetinin' jer beriw haqqindag'i qararlari tiykarinda dizimge alinadi.

Jerlerdi ijarag'a aliw huqiqi jer uchastkasin ijarag'a aliw sha'rtnamasi tiykarinda dizimge alinadi. Jer uchastkalarina bolg'an mu'lkshilik huqiqi bunday huqiqqa tiyisli ma'mleket orderi, aldi-satti sha'rtnamalari ha'm jer uchastkalarina bolg'an mu'lkshilik huqiqi ju'zege keliwine tiykar bolatug'in, nizam hu'jjetlerinde na'zerde tutilg'an basqa hu'jjetlerge tiykarinan dizimge alinadi.

O'zbekistan Respublikasi Jer resurslari, geodeziya, kartografiya ha'm ma'mleketlik kadastri ma'mleketlik komitetinin' 22.10.2015 yilg'i «Koshpes mu'lk obyektlarine kadastr toplamlardi tayarlaw qag'iydalarin tastiyoqlaw haqqida »g'i №33-sanli qarari na tayang'an jag'dayda soni atap o'tiw kerek, jer uchastkalarina

bolg'an huqıqlardı dizimnen o'tkeriw ra'smiy, ma'jburiy ha'reket bolip, onin' tiykarında yuridikaliq ha'm fizikaliq shaxslardin' jer uchastkalarina bolg'an huqıqları belgilenedi ha'm dizimge aling'an ku'nnen baslap payda bolg'an dep esapqa alinadi. Bul statyada na'zerde tutilg'an huqıqtin' ju'zege keliw protsessin belgili jer uchastkasına yuridikaliq yamasa fizikaliq shaxstin' huqıqlarin da'slepki ta'rizde belgilew operatsiyası sipatında atap o'tiw mu'mkin.

Binag'a, imaratqa ha'm qurılısqa bolg'an mu'lkshilik huqıqı basqa shaxsqa o'tiwi na'tiyjesinde ju'zege kelgen jer uchastkasına iyelik etiw ha'm onnan paydalaniw huqıqı a'ne sol mu'lklerdin' aldi-sattisi, almastirilg'anlig'i, sawg'a etilgenligi, wa'siyat etilgenligi haqqındag'i tiyisli sha'rtnamalar ha'm jer uchastkasına tiyisli hu'jjetler tiykarında dizimge alinadi.

Servitutlar haqqındag'i kelisimler ha'm jer uchastkalarına iyelik etiw, olardan paydalaniw, olardı ijarag'a aliw, mu'lk huqıqlarına tiyisli basqa sheklewler tiyisli sha'rtnamalar, sudtin' qararlari tiykarında dizimge alinadi.

Jer uchastkalarına bolg'an huqıqtı ma'mleket esabınan o'tkermesten a'melge asirilg'an operatsiyalar haqiqiy dep esaplanbaydı. Jer uchastkalarına bolg'an huqıqlardı dizimnen o'tkeriw hu'jjetler menen tastiyoqlang'an jer uchastkalarına bolg'an huqıqlar haqqındag'i informatsiyalardı rayon, qala jer uchastkalarına tiyisli huqıqlar Ma'mleket registrına kiritiw arqalı a'melge asiriladi.

Jer uchastkalarına bolg'an mu'lkshilik, iyelik etiw, onnan paydalaniw ha'm ijarag'a beriw huqıqına tiyisli hu'jjetlerdi ma'mleket esabınan o'tkeriw (keyingi orinlarda - dizimnen o'tkeriw) ha'm ra'smiylastiriw yuridikaliq ha'm fizikaliq shaxslardin' mu'lkıy huqıqlarin qorg'aw, sonday-aq, jer resursların tiykarlı ta'rizde ha'm u'namlı esapqa aliw, jer uchastkalarına tiyisli operatsiyalardı a'melge asiriw, salıqqa tartiw ha'm basqa maqsetler ushin a'melge asiriladi.

Dizimge aliw ushin tapsirilip atirg'an jer uchastkalarına bolg'an huqıqlardin' payda boliwin, olardin' toxtatiliwin, beriliwin, qiyinlastiriliwi yamasa o'zgeritirilisın belgilewshi hu'jjetler, notarial jaqtan tastiyoqlang'an boliwi kerek.

Notarial jaqtan tasiyiqalang'an jer uchastkalarina tiyisli operatsiyalar boyinsha hu'jjetler dizimge aliw paytinda qosimsha tu'rde teksiriliniwi kerek. Hu'jjetler boyinsha ju'zege keletug'in kelispewshilikler sud ta'rtibinde sheshiledi.

Jer uchastkalarina bolg'an huqiqlardan paydalanatug'in, sonday huqiqlari payda bolatug'in, o'zgeretug'in yamasa toxtatilatug'in barliq yuridikaliq ha'm fizikaliq shaxslar dizimge aliw subektlari esaplanadi. O'zbekstan Respublikasinin' nizam hu'jjetleri talaplarina muwapiq ra'smiylestiriletug'in jer uchastkalarina bolg'an huqiqti tiyisli tasiyiqalaytug'in, beretug'in, o'zgertiretug'in, shekleytug'in yamasa toxtatatug'in yuridikaliq hu'jjetler dizimge aliw obekti esaplanadi.

Jer uchastkalarina bolg'an huqiqti dizimnen o'tkeriw to'mendegi izshilikte a'melge asiriladi:

- arza qabil qilinadi;
- arza ha'm og'an qosimsha etilgen hu'jjetler ha'm materiallar tekserip ko'riledi;
- arzalardi qabil etiw reestrinda arza qayd etiledi;
- jer uchastkasina bolg'an huqiqlar dizimge alinadi;
- jer uchastkasina bolg'an huqiqlar dizimge aling'anlig'i haqqindag'i guwaliq subektke beriledi.

Jer uchastkasina dizimge alinip atirg'an huqiqtin' tu'rine qarap yuridikaliq yamasa fizikaliq shaxstin' arzasina to'mendegiler qosimsha qilinadi:

- huqiqtin' payda boliwi, o'tiwi, shekleniwi yamasa toqtatiliwin tasiyiqlawshi hu'jjetler;
- jer uchastkasin bahalaw materiallari (topiraqlar baniteti, bahasin bahalaw h.t.b.);
- belgilengen ta'rtipte tasiyiqalang'an jer uchastkasinin' kadastr rejesi.

Jer uchastkalarina bolg'an huqiqlardi dizimnen o'tkeriw dizimge aliwshi organ arzani ko'rip shig'iw ushin qabil qilg'an ku'nnen baslap 10 kun dawaminda a'melge asiriladi.

Eger usinilg'an materiallar jeterli bolmasa, biraq bunday kemshilik a'hmiyetsiz, oni tezirek du'zetiwi mu'mkin dep esaplansa yamasa qosimsha

mag'liwmatlar aliw usinilg'an hu'jjetlerdi ekspertiza etiw za'rur bolsa, dizimge aliwshi qarar shig'ariwdi ko'shiriw haqqında qarar qabil etilgen ku'nnen baslap eki ha'ptege izge soziw mu'mkin. Kemshilikler du'zetilmegen jag'dayda, dizimge aliwdi biykar etiw haqqında qarar qabil qilinadi, bul boyınsha arza beriwshi jazba tu'rde xabardar qilinadi.

To'mendegi jag'daylarda jer uchastkalarina bolg'an huqiqlardi ma'mleket esabınan o'tkeriw biykar etiledi:

- usinilg'an hu'jjetler arzashi aytip o'tkenindey huqiqlardin' o'zgeriwin belgilemeydi;
- bul jer uchastkasinin' tiyisli ekenligi haqqında kelispewshilik bar ekenliginen bildiriwshi hu'jjetlerdin' ma'mleket dizimine aliw organında barlig'i;
- bul jer uchastkasi nizamda belgilengen ta'rtipte alip qoyilg'anlig'i haqqında mag'liwmatlardin' ma'mleketlik dizimge aliw organında barlig'i;
- kemshiliklerdi joq etiw ushin dizimge aliwdi keshiktiriw qararinan keyin kemshiliklerdin' joq etilmegenligi.

Dizimge aliwdan bas tartilg'anlig'i yamasa ol naduris a'melge asirilg'anlig'i boyınsha arza beriw mu'mkin. Jer uchastkaların dizimge aliwda za'rur bolatug'in huqıqtı tastıyıqlawshi ha'm huqıqtı belgilewshi tiykarg'i hu'jjetler ha'm materiallar dizimi to'mendegilerden ibarat:

1. Jerge turaqli iyelik huqıqına tiyisli ma'mleketlik akti.
2. Jerden turaqli paydalaniw huqıqına tiyisli ma'mleketlik akti.
3. Miyras etip qaldirilg'an jerge o'mirlik iyelik etiw huqıqına tiyisli ma'mleketlik akti.
4. Jer uchastkasinan mu'ddetli (waqtinshaliq) paydalaniw haqqında sha'rtnama.
5. Jer uchastkasın ijarag'a aliw sha'rtnamasi.
6. Miyras huqıqı haqqında akt.
7. Jergilikli ha'kimiyat organlarinin' o'z wa'killikleri do'geregindegi qarari.
8. Sud qarari.

9. Jer uchastkasi auktsion sawdasinda yamasa tan'law boyinsha satip aling'anlig'i haqqindag'i guwaliq.

10. Sawda ha'm xizmetler ko'rsetiw tarawi obektlerin olar jaylasqan jer uchastkalari menen birge menshiklestiriwde jer uchastkasina mu'lkshilik huqiqi ushin ma'mleket orderi.

11. O'zbekstan Respublikasinda akkreditatsiya etilgen diplomatik wa'killikxanalar ha'm xalqaraliq sho'lkemler ta'repinen wa'killikxanalar ushin paydalanilatug'in binalarg'a olar jaylasqan zona uchastkalari menen birge, sonday aq, ko'rsetip o'tilgen wa'killikxanalarin' binalarin quriw ushin jer uchastkalarina iyelik etiw haqqindag'i aldi-satti sha'rtnamasi (guwalig'i).

12. Sirt ellik yuridikaliq ha'm fizikaliq shaxslardin' nizam hu'jjetlerinde belgilengen ta'rtpite turarjaylardin' olar jaylasqan jer uchastkalari menen birge aldi-satti (iyelik etiw huqiqin satip aliw) sha'rtnamasi.

13. Binalar ha'm qurilislardin' aldi-satti, almastiriw, sawg'a etiw, renta sha'rtnamalari, turarjaydi o'mirlik saqlaw sha'rti menen beganalastiriw sha'rtnamasi.

14. Jer uchastkasi yamasa og'an bolg'an huqidlardi girewge qoyiw (ipoteka) sha'rtnamasi.

15. Jergilikli ha'kimiyat organlarinin' jerge iyelik etiw ha'm onnan paydalaniw huqiqlarin toxtatiw haqqindag'i qarari.

16. Belgilengen ta'rtpite tastiyoqlang'an jerlerdi ajiratiw ha'm alip qoyiwg'a tiyisli materiallar.

17. Belgilengen ta'rtpite tastiyoqlang'an jer kadastr materiallari.

18. Kadastr xizmeti ta'repinen belgilengen ta'rtpite tastiyoqlang'an jer uchastkasinin' rejesi.

Jerge iyelik etiw ha'm onnan paydalaniw huqiqin biykar etiw degende paydalaniw ushin berip qoyilg'an jer uchastkalarin tiyisli ma'mleket organlari ta'repinen qaytarip aliw ha'm sol jer uchastkasin bunnan keyin sol paydalaniwshi islete aliw huqiqina iye emesligi tu'siniledi. Jerge iyelik etiw ha'm onnan paydalaniw huqiqin biykar boliwi tiykarlari O'zbekstan Respublikasi Jer kodeksinin'

36-statyasinda ko'rsetilgen. Og'an qarap, putkil jer uchastkasina yamasa onin' bir bo'legine iyelik etiw huqiqi onnan turaqli yamasa muddetli paydalaniw huqiqi, sonday-aq jer uchastkasin ijarag'a aliw huqiqi to'mendegi jag'daylarda biykar qilinadi:

- 1) jer uchastkasinan ixtiyariy tu'rde waz keshgende;
- 2) jer uchastkasi berilgen muddet tamam bolg'anda;
- 3) yuridikaliq shaxs tamam bolg'anda;
- 4) xizmette paydalaniw ushin shek jer berip qoyiwg'a tiykar bolg'an miynetke tiyisli qatnasiqlar biykar bolg'anda, eger nizam hu'jjetlerinde basqasha jag'day na'zerde tutilg'an bolmasa;
- 5) jer uchastkasinan belgilengeninen basqa maqsetlerde paydalanilg'anda;
- 6) jer uchastkasinan ratsional paydalanilmag'anda, bul awil xojalig'ina mo'lsherlengen jerler ushin o'nimdarliq da'rejesi 3 jil dawaminda normativdan (kadastr bahasina qarap) to'men bolg'anda;
- 7) jer uchastkasinan topiraq o'nimdarlig'i pa'seyiwine, onin' ximiyaliq ha'm radioaktiv zatlar menen pataslaniwina, ekologiyaliq jag'daydin' jamanlasiwina alip keletug'in usillar menen paydalanilg'an jag'dayda;
- 8) nizam hu'jjetlerinde belgilengen mu'ddetlerde jer salig'i, sonday-aq ijarag'a aliw sha'rtnamasinda belgilengen mu'ddetlerde ijara haqi turaqli to'lenbey kelingende;
- 9) awil xojalig'i mu'tajlikleri ushin berip qoyilg'an jer uchastkasinan bir jil dawaminda ha'm awil xojalig'i tarawina tiyisli bolmag'an mu'tajlikler ushin berip qoyilg'an jer uchastkasinan 2 jil dawaminda paydalanilmag'anda;
- 10) miyras etip qaldirilatug'in o'mirlik iyelik etiw huqiqin beriwshi order auktsion sawdasi tiykarinda satip aling'aninan keyin jer uchastkasinan eki jil dawaminda paydalanilmag'anda, jer uchastkasina miyras etip qaldirilatug'in o'mirlik iyelik etiw huqiqi girewde bolg'an jag'dayda bolsa, - girew sha'rtnamasi muddeti dawaminda paydalanilmag'anda. Paydalanilmay atirg'an jer uchastkalari da'slepki iyelerinen olar to'lengen haq bahasi qaplang'an jag'dayda alip qoyiladi;
- 11) jer uchastkasi Jer Kodeksinde na'zerde tutilg'an ta'rtipte alip qoyilg'anda.

Nizam hu'jjetlerinde jer uchastkalarina iyelik etiw huqiqi, jer uchastkalarinan turaqli paydalaniw huqiqi ha'm jer uchastkalarin ijarag'a aliw huqiqin biykar etiwdin' basqa jag'daylari ha'm na'zerde tutiliwi mu'mkin.

Jer uchastkalarina bolg'an mu'lkshilik huqiqi belgilengen ta'rtipte to'mendegi jag'daylarda biykar qilinadi:

1) sawda ha'm xizmet ko'rsetiw tarawi obektlari, sonday-aq u'y-jay binalari ha'm basqa binalar yamasa binalardin' bir bo'legi sol binalar jaylasqan jer uchastkalari menen birge satilg'anda;

2) ma'mleket ha'm jamaat mu'tajlikleri ushin sawda ha'm xizmet ko'rsetiw tarawi obektlari, sonday-aq u'y-jay binalari ha'm basqa binalar yamasa binalardin' bir bo'legi olar jaylasqan jer uchastkalari menen birgelikte qayta satip aling'anda;

3) nizamda belgilengen jag'daylarda sawda ha'm xizmet ko'rsetiw tarawi obektlari, sonday-aq u'y-jay binalari ha'm basqa imaratlar yamasa imaratlardin' bir bo'legi olar jaylasqan jer uchastkalari menen birge konfiskatsiya etilgende.

Jer uchastkasina iyelik etiw huqiqin yamasa jer uchastkasinan turaqli waqtinsha paydalaniw huqiqin tamamlaw jerden paydalaniw ha'm oni qorg'aw boyinsha ma'mleketlik baqlawin a'melge asiriwshi organlardin' usinisina muwapiq huqiqlar tamamlaniwinin' tiykarli ekenligin tastiyoqlawshi hu'jjetlerge tiykarinan tiyisli rayonlar, qalalar, oblastlar ha'kimlerinin' qararlari yamasa O'zbekstan Respublikasi Ministrler Kabinetinin' qarari menen a'melge asiriladi. Jer uchastkalarina iyelik etiw huqiqin, jer uchastkalarinan turaqli yamasa waqtinsha paydalaniw huqiqin tamamlaw haqqindag'i O'zbekstan Respublikasi Ministrler Kabinetinin' ha'm bul ma'pdar shaxslardin' qararlarina qarsi bolg'an yuridikaliq ha'm fizikaliq shaxslar bul qararlar boyinsha sudg'a shikayat etiwleri mu'mkin. Jer uchastkasina iyelik etiw huqiqin yamasa jer uchastkasinan turaqli waqtinsha paydalaniw huqiqin tamamlaw nizam hu'jjetlerinde belgilengen ta'rtipte a'melge asiriladi. Yuridikaliq shaxs tamamlang'an jag'daylarda jer uchastkasina bolg'an ijara huqiqin tamamlaw ijara sha'rtnamasin biykar etiw joli menen a'melge asiriladi.

Jer uchastkasinan ixtiyariy waz keshilgende, jer uchastkasi berilgen muddet tamam bolg'anda, jer uchastkasinan belgilengeninen basqa maqsetlerde

paydalanilg'anda, jer uchastkasinan ratsional paydalanilmag'anda, bul awil xojalig'ina mo'lsheirlengen jerler ushin hasildarliq da'rejesi u'sh jil dawaminda normativden (kadastr bahasina qarap) past boliwida sa'wlelengende, jer uchastkasinan topiraq o'nimdarlig'i pa'seyiwine, onin' ximiyaliq ha'm radioaktiv zatlar menen pataslaniwina, ekologiyaliq jag'daydin' jamanlasiwina alip keletug'in usillar menen paydalanilg'an jag'dayda, nizam hu'jjetlerinde belgilengen mu'ddetlerde jer salig'i, sonday-aq ijarag'a aliw sha'rtnamasinda belgilengen mu'ddetlerde ijara haqi turaqli to'lenbey kelingende, awil xojalig'i mu'tajlikleri ushin berip qoyilg'an jer uchastkasinan bir jil dawaminda ha'm awil xojalig'i tarawina tiyisli bolmag'an mu'tajlikler ushin berip qoyilg'an jer uchastkasinan eki jil dawaminda paydalanilmag'anda ha'm Jer Kodeksinde na'zerde tutilg'an ta'rtpite alip qoyilg'anida jer uchastkasina bolg'an ijara huqiqin tamamlaw Jer Kodeksinin' 24-statyasinda na'zerde tutilg'an ta'rtpite yag'niy, jer uchastkalarin ijarag'a aliw sha'rtnamasini mu'ddetinen aldin biykar etiw ta'replerdin' kelisimi menen, bunday kelisimge erisilmegen jag'dayda bolsa, sudtin' sheshiw qarari menen a'melge asiriladi.

Jer uchastkasinin' iyelik etiwshisi, paydalaniwshisi, ijarashisi ha'm mu'lkdari jer uchastkasina bolg'an huqirlardan waz keshiwinen da'lalat beriwshi ha'reketler (shet elge ketkenlik, jer uchastkasinan belgilengeninen ko'birek muddet dawaminda paydalanbasliq) sadir etken jag'dayda, bul jer uchastkasi nizam hu'jjetleri menen belgilengen ta'rtpite iyesiz mal-mu'lk sipatinda esapqa alinadi. Jer uchastkasina bolg'an huqirlardan waz keshiw bul jer uchastkasinin' iyelik etiwshisi, paydalaniwshisi, ijarashisi ha'm mu'lkdari minnetlerinin', jer uchastkasi basqa shaxsqa berilgenge shekem, biraq waz keshilgen ku'nnen yamasa iyesiz mal-mu'lk sipatinda ma'mleket dizimine aling'an ku'nnen baslap uzag'i menen bir jil dawaminda, biykar qiliniwina sebep bolmaydi.

Juwmaqlaw.

Na'tiyjede keltirilgen ma'selelerge qarap, Respublikamızda jer qatnasıqlarına qaratıl'g'an bir qansha u'lken jumıslar a'melge asırılıp atırıl'g'anlıg'ına guwa bolamız. Ma'mleketimiz puxaraların jer uchastkaları menen ta'miynlew ken' jolg'a qoyıl'g'an. Ma'mleketlik salıq inspeksiyası ta'repinen jer salıg'g'ının' mug'darı ha'm girew to'lemi, belgilengen jer uchastkasının' sapasına ha'm jaylasqan ornına qarap belgilenedi. O'zbekistan Respublikası Ma'mleketlik jer resursları ha'm ma'mleketlik kadastr basqarmaları ta'repinen jer hu'jjetlerinin' avtomatizasiyalanıwı boyınsha ken' tu'rde izlenıw isleri alıp barılmaqta. Atap aytqanda kadastr hu'jjetlerin ra'smiylestiriwde O'zbekistan Respublikası boyınsha Ma'mleketlik kadastrdı bir dizimge (DKYaT) en'gizıw, jer olshemlerinin monitoringi xa'm salıq ondiriwde anıq MAG'LIWMATlar bazasının' jaratıw a'hmiyetke iye. Jer uchastkaların o'lshevide jan'a texnologiyalardan paydalang'an halda jumislardı orınlawda, elektron taxiometr, JPS olshew a'spabı, lazerli o'lshevide a'spabları qolanılmaqta. Qaraqalpaqstan Respublikası jer du'zıw ha'm ko'shpes mu'lk kadastr ma'mleketlik ka'rxanası ta'repinen alıp barılıp atırıl'g'an isler, ma'mleketimizdin' sotsial ekonomikalıq rawajalanıwına o'zinin' ken' ta'sirin tiygizedi. Orınlang'an esap sanaq jumisları, ma'mleketimiz kadastr sisteması paydasına naqlay alatug'ın da'rejede ekenligin ispatlaydı. Diplomlıq pitkerıw isinde orınlangan jumislar Ma'mleketlik standartqa juwap bergen halda joqarı texnologiyalı a'spablarda orınlang'anı bug'an tastıyqlaw bola aladı. Ma'mleketlik kadastrı du'zilgennen keyin, jer isleri, jer salıg'ı ha'm girew to'lemlerinen ma'mleketimiz byudjetinin' da'ramatı 3,3% payızg'a asqan.

Jer kadastrı, qala sazlıq kadastrı, tiykarı bolıwına tolıg'ı menen haqlı. Qalalardın' rawajlanıwında, qalanın' bas planın du'zıwde, o'zgertiwde ha'm onı qadag'alap barıwıg'a kadastr sistemasındag'ı jetekshi qa'niygeler o'z u'leslerin qosa aladı.

Solay etip Qaraqalpaqstan Respublikasında jer kadastrın du'zıw ha'm ju'rgizıw boyınsha o'tkerilgen izzertlewler usınday sheshim qabılladı. Sebebi islengen diplom jumısında bas maqsetke erisilgen. Jer kadastrı Respublikamızdın' sosial-

ekonomikaliq rawajlanıwın basqarıwda kerekli bas qural rolin atqaradı ha'm onın' rawajlanıwında ekanomikaliq tiykarı bolıp esaplanadı.

Paydalang'an a'debiyatlar

1. O'zbekstan Respublikası konstitusiyası 1993 j.
2. O'zbekstan Respublikası Jer kodeksi 1998 j.
3. O'zbekstan Respublikası Ma'mleketlik kadastr haqqındag'ı nızam 2000j.
4. O'zbekstan Respublikası jer kadastrı haqqındag'ı nızam 1998 j.
5. Jer du'zıwde ha'm kartografiya uslubının' orını S. Abduraxmanov D. Djuraev Tashkent 2006 j.
6. Osnovı vısshey geodezii. S. Parfonov. G. Nestrov.
7. «Xojeli broyler» JShJ nin' Ustavı ha'm biznes planı.
8. Jer du'zıwdın' ilimiy tiykarları. S. Avezbaev, V. P. Troskiy.
9. Geodezicheskie rabotı pri zemlewstroystve. M. Kolos. Qurilishta mexnat xavsizligi. X. Azimov 1997 j.
- 10.«Kartografiya» fanidan maruzalar. Tashkent 2000 j.
- 11.«Tuprokshinoslik» A. Baxodirov, E. Rasulov 1975 j.
- 12.Ekonomika zemlewstroystva. S. N. Volkov, M. Kolos 1996 g.
- 13.«Maydonlarni injenerlik jixozlash fanidan ma'ruzalar tuplami» I. M. Musaev, K. Payziev, K. R. Raxmonov TOSHKENT -2000 y.
14. Varlamov A. A., Xabarov A. V. Ekologiya zemlepolzovaniya i oxrana prirodnıx resursov : Uchebnoe posobie. –M. Kolos, 1999 g.
15. Sistema standartov bezopasnosti truda: (Sbornik). Izdatelstovo standartov, 1992 g.
16. «Xojeli broyler» JShJnin' kadastr hu'jjeti. Karaqalpaqstan Respublikası jer du'zıw ha'm ko'shpes mu'lk kadastr xızmeti Arxivi.

Turmıs ha'reketi qa'wipsizligi

Miynetti korg'aw jumıs prosesinde insannın' miynetke qa'biletin, densawlıg'ın ha'm qa'o'ipsizligin ta'minlew ushın bag'darlang'an nızamlar jıynag'ı, sosial-ekonomikalıq, sho'lkemlestirıw, texnikalıq , gegenalıq, profilaktikalıq, ilajlar ha'm qurallar bolıp tabıladı. Miynetti korg'aw qursı sosial – huquqıy ma'selelerdi o'z ishine alg'an injinerlik pa'n bolıp fundamental pa'nler bolg'an fizika, ximiya, ha'm matematika menen birge a'meliy miynet gegenası, o'ndiris sanitariyası, miynet psixalogiyası, ulıwma injenerlik, o'rt texnikası, ekonomika, injinerlik, sanaat estetikasi, ha'm baska pa'nlerden ibarat. Bul pa'nnin metodologiyalıq tiykarı-miynet sha'rayatın, texnologiyalıq prosessti, ajralıp shıg'atug'ın zıyanlı zatlardı ha'm paydalanıw waqıtında payda bolatug'ın qawıplı jag'daylardı ilimiy analizlew. Bunda analiz tiykarında o'ndiristegi qa'o'ipli orınlar,iske asıwı mu'mkin bolg'an qa'o'ipli jag'daylar anıqlandı, olardıń aldın alıw ha'm joq qılıw sharaları islep shıg'ıladı. Bul ma'selerdin' ha'mmesi o'z-ara baylanısqa halda, keleshek jobalardı esapqa alg'an halda ko'riledi. Miynetti qorg'aw pa'ni to'rt bo'limnen ibarat: miynet nızamshılıg'ı, miynet gegenası ha'm sanaat sanitariyası, qa'o'ipsizligin ta'minlew. Miynet nızamshılıg'ı huquqıy normativler jıynag'ı bolıp, jumısshı ha'm xızmetkerlerdin' miynet qatnasıqların basqarıp turadı. Miynet gigienası ha'm sanaat sanitariyası-sho'lkemlestirıw ilajları ha'm texnikalıq qurallar jıynag'ı bolıp, ka'siplik keseliklerge ha'm za'xa'rleniwge alıp keletug'ın jag'daylardı azaytıw ha'm pu'tkilley joq qılıwg'a qaratılǵ'an. Qa'o'ipsizlik texnikası jumısshılardı qa'o'ipli o'ndiris faktorları (jaraqatlar, avariya, o'rt, jarılıw ha'm tag'ı basqa) ta'sirinen saqlap qalıw ha'm zıyanlanıwg'a alıp keliwshi ilajlardı kemeytiwge qaratılǵ'an texnikalıq qurallar ha'm sho'lkemlestirıwi ilajaları bolıp tabıladı. O'rt ha'm jarılıw qa'o'ipsizligi ka'rxanada o'rt payda bolıwının' aldın alıw yaki bolg'an jag'dayda da olardıń qa'o'ipli ta'sirin kemeytiw ha'm halıq mu'lkin saqlawda ta'miynlewge xızmet qıladı. (Miynetti qorg'aw) qursının' maqseti miynet qa'o'ipsizliginin' injenerlik ha'm ilimiy tiykarların biletug'ın qa'o'ipli sha'rayatlar tuwılǵ'anda olar a'melde qollana alatug'ın

miynet o'nimdarlig'in asırıw menen birge, jaraqatlardı, ka'siplik kesellik, avariya, o'rt ha'm jarılıwdı, aldın ala biletug'in qa'nigeler tayarlawdan ibarat. Qurılıstın' waziypası qa'o'ipli ha'm ziyanlı o'ndiris jag'daylardın' olardın' insan den sawlıg'ına ta'siri ha'mde usı qa'o'ipli zatlardı o'lsheude qollanilatug'in zamanago'y usıllar ha'm olardın' qorg'anıw jaraların uyreniwden ibarat. Sonın menen birge «Miynetti qorg'aw»dı sosial pa'n dep esaplawg'ada boladı, sebebi miynet sha'rayatı ko'pshilik jag'daylarda ka'rxananın' miynet ta'rtibin, kadrlar bo'limin, kollektivtegi ruwxıy ıqlımdı ekonomikalıq ko'rsetkishlerdi paydalanıwshı jag'daylarg'a ayıladı. «Miynetti qorg'aw» pa'ninin tiykarg'ı wazıpası jumıs orınları ha'm ka'rxananlarında jumıs sha'rayatın, ta'rtipti, jumıs qurallarının' ha'm uskenelerinin baxıtsız ha'diyselerdin kelip shıg'ıwına sebep bolıw itimallıg'ı ko'z qarasına ilimiy analizlew ha'm onnan kelip shıg'atug'in juwmaklarg'a tayang'an halda baxıtsız ha'diselerdin' aldın alıwg'a imkaniyat beretug'in ilaj-sharalardı islep shıg'arıwdan ibarat.

Miynetti qorg'awdı a'melge asırıwdı ma'mleket ta'repinen qadag'alaw.

Miynetkeshlerdin' densawlıg'in qorg'aw, qa'o'ipsiz jumıs sha'rayatların jaratıp berıw, ka'siplik keselliklerdi ha'm o'ndirislik jaraqatlardı joq etiw O'zbekistan Respublikası xu'kimetinin' tiykarg'ı g'amxorlıklarınan biri bolıp esaplanadı.

Miynet nızamları kodeksinde hayallar miyneti, jaslar miyneti, kollektivlik sha'rtnama, jumıs waqtı, jumıs haqı, miynetti korg'aw tarawında kadag'alaw ha'mde basqada ma'seleler sho'lkemlestirilgen. Sol ma'seleler a'meldegi miynet haqqındag'ı nızamlar jobasında engizilgen.

Ka'rxana ha'mde mekeme baslıqları ha'mmege den-sawlıq ha'm qa'o'ipsiz miynet sha'rayatların jaratıw, hawa ortalıg'ının' shan'lanıw ha'm gazlanıw, shawqım, ton'ıw, nurlanıw ha'm miynettin' basqada zıyanlı ta'replerin kemeytiw ha'mde joq etiw ushın islep shıg'arıw ortalıqların avtomatlastırıw ha'm mexanizasiyalastırıwdı ornatiw ju'klengen.

Mashina ha'm mexanizmler proektleri qa'o'ipsizlik texnikası ha'm islep shıg'arıw sanitariyası talaplarına juwap beriwi kerek. Qandayda bir jan'a mashina yaki mexanizm miynetti qorg'aw talaplarına juwap bermese, o'ndiriske engizilmeydi, bug'an miynet nızamında ayırıqsha a'hmiyet berilgen.

Ka'rxana basqarması miynetti qorg'aw ilajların rejelestiriw, materiallıq jaqtan tamiyinlewi sha'rt. O'z waqtında jumısshılar ha'm xızmetkerlerdi buyırıqlar menen tanıstırıwı ha'm olardı islep shıg'arıw sanitariyası qag'ıydalarına boysınıwın ta'miynlewi kerek.

Miynet haqqındag'ı nızamlar jıynag'ında jan'a texnologiyalıq a'sbaplardı, mashina-u'skenelerdi ta'minlewde ha'm ka'rxanalardı qayta tiklewde miynetti qorg'aw talaplarının' orınlanıwına ayırıqsha itibar beriledi.

Miynet talaplarına juwap bermeytug'ın ka'rxanalardı jumısqa tu'siriwge ruxsat berilmeydi. Salamat ha'm qa'o'ipsiz jumıs sha'rayatları jaratılmag'an sex, bo'lim, yaki ka'rxananın' jumısqa tu'siriliwi kadag'an etiledi. Jan'a ha'm qayta du'zilgen islep shıg'arıw ob'ektlerinde paydalanıwg'a tapsırıw, ma'mleketlik sanitariya ha'mde texnikalıq baqlaw ha'm ka'rxananın' ka'siplik awqam komiteti ta'repinen ruxsat berilmegenge shekem ruxsat etilmeydi. Miynetti korg'aw nızamında to'mendegiler ko'rsetilgen`

- ka'rxanalarda miynetti korg'awdı payda etiw qag'ıydaları, onı rejelestiriw ha'm qarjı menen ta'miynlew;

- qa'o'ipsizlik texnikası ha'm o'ndiris sanitariyası qag'ıydaları, sonın' menen birge ka'siplik kesellikler ha'm o'ndirislik jaraqatlarınan saqlanıw jeke zatları, zıyanlı jumıs sha'rayatları ushın ja'rıma to'lew;

- hayallardıń, jaslardıń ha'm miynet imkaniyatları sheklengenlerdin' miynetin korg'aw qag'ıyda ha'm normativleri;

- miynetti qorg'aw tarawında ma'mleketlik ha'm ja'miyetlik qadag'alaw sho'lkemlerinin' xızmetin ta'rtipke salıwshı qag'ıydalar;

- miynetti qorg'aw nızamları buzılghanda qollanılatug'ın juwapkershilik.

Ha'r jılı ka'rxana, basqarması menen kollektiv arasında miynet sha'rayatın jaqsılaw jumıs haqı, dem alıw waqtı ha'm basqada huqıq ma'seleleri haqqında sha'rtnama du'ziledi.

Kollektiv sha'rtnamasının' orınlanıwın ka'rxana ka'sip awqamı komiteti adminstratsiya menen birge 1-jılǵa 2-3 ma'rte tekserip turadı. Tekseriw natiyjeleri jumısshı ha'm xızmetkerlerdin' ulıwma ma'jilisinde qaraladı. 1993-jılı O'zbekstan Respublikasında miynetti qorg'aw haqqında nızam qabıl etildi. Onda O'zbekstan puqaraları ha'm shet ellik pukaralarda miynet iskerligi prosessinde o'mirin ha'm den-sawlıg'ın qorg'aw huqıqına iye, delingen. Onda insan o'miri ha'm den-sawlıg'ı o'ndiris na'tiyjelerinen joqarı qoyladı. Miynetti qorg'aw talaplarına juwap bermeytug'ın qanday da bir joybar, jan'a yaki remontlang'an ka'rxana sex, mashina, u'skene jumısqa tu'sirıwge ruxsat etilmeydi. Islewshilerdin' omirine kauip tuudıratug'ın obektler toqtatıp a'oyıladı.

Ha'r bir ka'rxana ha'r jılı kollektiv sha'rtnamasına muwapıq miynetti qorg'awg'a belgili mug'darda qa'rejet ajratadı. Zıyanlı ha'm qa'o'ipli jumıs sha'rayatları bar bolg'an ka'rxana yaki sexlarda ha'r bir jumısshını pulsız ayaq kiyim ha'm jeke qorg'anıw quralları menen ta'miyinlew ko'zde tutılǵan. Islewshiler sanı 50 adamnan artıq bolg'an barlıq ka'rxanalarda miynetti korg'aw xızmeti (injener lawazımı) engiziledi. Qa'o'ipli jumıs orınlarına jumısqa alıp atırg'an waqıtta olardı arnawlı oqıtıw, imtixan alıw ha'm bilimlerin sınap turıw ko'zde tutıladı. Sonın' menen birge jumıs iskerligin bir bo'lek ha'm tolıg'ı menen jog'altqan jumısshı yaki xızmetkerge kollektiv sha'rtnamasında ko'rsetilgenindey bir ma'rte beriletug'ın napaqa ja'birlenıwshinin' keminde ortasha 1-jıllıq napaqası mug'darında bolıwı kerek. O'lim menen tamamlang'an baxıtsız ha'diyselerde bul shama jabirlenıwshinin' keminde 3-jıllık napaqası mug'darında bolıwı ko'zde tutılǵan.

Ha'rekettegi «Miynet haqqında nızamshılıq tiykarları» na baylanıslı miynetti qorg'aw ha'm miynet haqqındag'ı nızamdı qadag'alaw to'mendegi ma'mleketlik ha'm ja'miyetlik basqarmaları ta'repinen alıp barıladı.